

ELŐFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egy évre 38 kor,
Fél évre 18 kor,
Egy negyed évre 9 kor,
Egy hóra 3 kor.

Nyilttári közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vadász palotájában.

TELEFON-SZÁM: 351.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szerda, november 14.

Véres orosz játék.

A véres orosz színjáték harmadik felvonása következik. A polgárháboru. A legnagyobb érdeklődéssel tekintünk a kifejlődés és a rohamosan közeledő vég felé, mely nem lehet más, mint vagy a teljes összeroppanás, vagy regeneráció egy új életben. Mert arról van szó, hogy lesz-e Angliának a forrongó orosz nép fölött amyi hatalma, hogy átvegye a szerencsétlen ország fölött a zsarok uralmat? Ha a belső láztól elcsigázott ország ennek a kétségtelenül mindjobbán megnyilatkozó törekvésnek nem tud ellentállani: sorsa megpecsételve s a finále nem lehet más, mint a megsemmisítés. Ha azonban a megkínzott föld elég energiát rejt magában s ezek az energiák tudnak egy hatalmas erővé tömörülni: akkor még nem veszett el az orosz renesszánsz szép reménysége. Ez a renesszánsz pedig egyes-egyedül attól függ: tudnak-e az oroszok idejekorán szabadulni szövetségesciktől s meg tudják-e idejében szerezni maguknak a béke áldásos nyugalmát.

E kérdésekre ma felelni senki sem tud. Legkevésbé az oroszok, akik előtt a világpolitikai láthatár oly szűkké lett, hogy saját belső bajaiknál egyebet észre sem tudnak venni. Talán nem is érdeklik már őket ezek a messze ködbe vesző távlatok. Megkötötte őket a föld, mely kinban vajudik, hogy megszülje a jövőt. Egy pillanatra úgy látszik, mintha megsokasodtak volna a békére hajló energiák s a hatalmas erő kialakulása a közel jövő feladata volna. Minden ellenkező híresztelés ellenére erősen tartja magát az a hír, hogy a békekötés fanatikussai: Lenin és társai forgatják, Oroszországban a kormány kerekét. Ez pedig azt jelenti, hogy az orosz lelkek felszabadulva az idegen nyomás alól egy erős akarat körül tömörülnek s a megegyezés útját keresik. És keresni fogják mind határozottabban, mennél több idő ad nekik a belső ellenfél gyengesége s mennél több határozottságot a hozzájuk csatlakozók kiolthatatlan béke vágya.

Reánk nézve a forradalmi Oroszország mai helyzete mindenestre kedvező. Az a nerizet, mely polgárháboruban vérzik, nem komoly ellenség többé. Ez a megállapítás azonban csak másodsorban jöhet tekintetbe. Első sorban az tölti el a béke minden igaz barátját reménységgel, hogy e hatalmas ellenség országában szervezkedni tudott a béke, hatalmat tudott magához ragadni, mindegy, ha ideiglenesen is. Mindenki tudja azt, hogy ahol a béke géniusza egy pontot talált, melyen a lábát megvethette, onnan átforgalmazza a világot...

Ezért nézünk fokozott érdeklődéssel és reménységgel a véres orosz színjáték vége elé...

Korai Kerenszki győzelméről beszélni.

-- Saját tudósítónk telefonjelentése. --

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: E hó 13-án délben beérkezett minden hír szerint bizonyítva korai voina Kerenszkiné a szovjet-oszapatok feletti győzelmét befejezett ténynek tekinteni. Ellenkezőleg. Ugy látszik, hogy a siker a Pétervár körüli folyó véres harcokban a bolsevikiek felé hajlott. Trockijnak a hadsereghez intézett felhívása mosó oszatról beszél, melyeket a november 13-ra virradó éjszaka kerenszkiro mértek. Ez az éjszaka -- úgy mond a felhívás -- a történelemé. Még tovább tart a haro. Vannak ugyan még akadályok, de az ügy megéri az áldozatokat. Az orosz fronton a szovjet mellett rokonszeny nyilvántása növekszik.

Bécs. A Neue Freie Presse írja: A polgárháboruban, amelyet Kerenszki Kornilovval szövetekezve a Lenin vezetése alatt azo kormány ellen indított, a maximalisták győztek. Lenin pártja a maga győzelmét adja tudtul és közli, hogy csak még néhány helyen folyik a haro.

Bécs. A Neue Freie Presse-nek jelentik a svájci határról: A Secolo szerint Kerenszki ellen megvesztegetés, hazaárulás, Oroszország és a hadsereg érdekei ellen irányuló folytatlagos cselekmények miatt vádat emelnek.

Stockholm. A Svenska Telegram Byran távirata, mely a bolsevikiek és Kerenszki csapatai között lefolyt harcokról ad hirt, a stockholmi angol nagykövetségről származik. A csata állítólag Pétervártól tíz kilométernyi távolságban folyt le: Azt a hirt, hogy Kerenszki csapatai győztek, szökevények vitték hírül Pétervárra. Hír szerint a régi kormány miniszterrel, köztük Teresosenkot és Konovalovot, ismét kiszabadították. A monsevikiekből, nemzeközi szocialistákból és a forradalmi szocialdemokratákból állítólag jóléti bizottság alakult, melyet az emente nagykövetei elismertek. Gorkij Maxim lapja hír szerint elpártolt a bolsevikiektől.

Stockholm. A Svenska Dagblad azt a táviratot kapta Haparandából, hogy a bolsevikiek uralma csak Pétervárra, Kronstadtra és Helsingforsra terjed ki. Moszkvában Rodzianko és Kornilov ellenkormányt szervez. A Novoje Sizde a, mely tudvalevően Gorkij Maxim lapja, azt írja, hogy az egyesült szocialdemokraták központi bizottsága egységes szocialista kormány létesítését határozta el, amelyből kizárják a bolsevikieket, sőt könyörtelen harcot indítanak ellenük. A mensevikiek, akik ezt a tervet támogatják, azzal a gondolattal foglalkoznak, hogy elszakadjanak-e Pétervártól és a

frontra szándékoznak menni, hogy ott demokrata koalíciós kabinetet alakítsanak. Ugyanennek a lapnak híradása szerint Kerenszki a frontra utazott.

Stockholm. Péntek éjszaka óta semmiféle hivatalos jelentés nem érkezett Pétervárról. Magánjelentések szerint Lenin nem udott teljes kormányt alakítani. A bolsevikiek kebelében hír szerint szakadás állott be. Martow elpártolt Lenintől. Burzevet letartóztaták és a Péter Pál erődbe zárták. Azt, hogy Kerenszki ismét hatalomra jusszon, kizártnak tartják.

Stockholm. E hó 12-ről kelezve jelentik: Még ma este 8 óráig nem érkeztek Pétervárról hivatalos táviratok. Gorkij lapja, a Novoja Sizu jelenti, hogy a jóléti bizottság egészen az alkotmányozó gyűlés egybehívásáig folytatja üléséseit. A vasutas szervezetek bizottsága csatlakozott a jóléti bizottsághoz a bolsevikiek elleni harcra. A vasutas alkalmazottak egyesületel, beleértve a Pétervári Távirati Ügynökség személyzetét is, péntek óta sztrájkolnak és csatlakoztak a jóléti bizottsághoz. Ennek a bizottságnak egyik képviselője tárgyalásokra folytatott a flottával és jelentette, hogy a matrózok elégedetlenek Leninnel és szakítanak a bolsevikiekkal.

Berlin. Berlinben hétfőn este az volt az általános nézet, hogy a bolsevikiek uralma, ha még nem is bukott meg, mindenestre aggasztóan ingadozik. Az a feltűnő körülmény, hogy péntek óta a Pétervári Távirati Ügynökség teljesen megszüntette külföldi hírszolgálatát és a vidéki lakosság magatartásáról való mély hallgatás arra a feltevésre jogosít, hogy Lenin uralma egyáltalán nem erősödött még meg.

A Daily Telegraph jelentése szerint Pétervárott e hó tizedikén, pénteken reggel, után az új kormány megalakult, berekesztették a szovjet nagyorosz kongresszusát.

A kormány elnémitotta az összes ellenzéki lapokat és rendelettel kiterjesztette az élelmiszerellenőrzést és a helyi hatóságok hatalmi körét. Pétervár élelmiszerellátása válságos. A készlet már csak két napra elég. A tudósító véleménye szerint Lenin követői csakhamar szétszóródnak és Kerenszki a kozákok élén mihamarább be fog vonulni Pétervárra. A vérontás elkerülhetlenné látszik, bár minden oldalon irtóznak a polgárháborútól.

A berni orosz követség biztosította Terescsenkot szolidaritásáról a Lenin és társai ellen való harcban.

Letette a fegyvert egy olasz ezred.

(Elfoglalt olasz erődök.)

Budapest nov. 13. Hivatalos. Olasz haretér. A Hétközség területén el-lenségtől további magaslati állásokat ragadtunk el. Grignontól keletre osztrák-magyar csapatok rohammal elfoglalták a Cima di Campon a Leane páncél-művet. Ugyanekkor a Cima di Lan páncélerőd felrobbantva került kezünkbe. A két erődmi elfoglalásával az olasz határerődítmenyek legerősebb zárócsoportján ütöttünk részt. Lamont és Fonzasot elfoglaltuk. Conrad tábornagy csapatai a legutóbbi harcokban több mint 2500 foglyot szállítottak be. Cordevole völgyben egy olasz ezredet szétmorzszoltunk és fegyverletételre kényszerítettünk. Egy ezredest négy törzstisztet és 4000 embert foglyokul szállítottunk be. Az alsó Piave mentén helyenként élénkobb harcok tevékenység.

Keleti haretér:

Egy romanesapatnak Gorodisce mellett végrehajtott vállalkozásán kívül nem történt jelentős esemény.

Albánia: Változatlan. Vezérkar főnöke.

Berlin, november 13. (Hivatalos.) A nagyfőhadiszállás jelenti:

Olasz haretér:

A Hétközség területén elragadtuk a Leane páncél-művet, a Cima di Carnova és a Cima di Lan páncélerődöt. Fonzasó birtokunkban van. Az alsó Piave mentén fokozódott a tüzéségi tűz. Ludendorff. Miniszterelnökség sajtóosztálya.

Lloyd George beismeri az entente vereségét.

Páris. Havas-jelentés: A francia kamara elnöke ebédet adott a Párisban időző Lloyd George angol miniszterelnök tiszteletére. Lloyd George beszédet mondott, melyben sajnálatát fejezi ki azért, hogy az idő rövidsége miatt nem lehet Amerika tanácsát kikérni. Az angol miniszterelnök beszélt az elmúlt négy éves hadjárat fontosabb mozzanatairól. Beszámolt azokról a győzelmekről, melyeket a szövetségesek a tengeren kiváltak és elsodorta a kudarcokat is.

A szerbek tragédiája, a románok katasztrófája, az oroszok összeomlása azt bizonyítja, hogy Franciaország, Anglia, Oroszország és Olaszország négy háborút viselt egy helyett. Ebben az évben ugyan nagy szerencsétlenség történik. Az olasz front éppen olyan fontos, mint Angolország a németeknek. Semmi értelme sem lenne, ha vonakodnánk ezen szerencsétlenség jelentőségét lekicsinyelni. Ha egy kilométernyire előbbre jutunk az ellenség vonalában, néha száz foglyot ejtünk, nem tudjuk eléggé bámulni magunkat, méltán, mert ez főlányunkat bizonyítja és egyuttal kezesség arra, hogy győzelmeinket kivívjuk. Mit mondanánk akkor, ha ötven kilométernyire jutnánk túl az ellenség vonalán, ha kétszáz ezer foglyot ejtünk és az ellenségtől elszednénk kétezer legjobb ágyút és nagymennyiségű lőszerét. Ha lett volna köztünk együttműködés, akkor nem azon fáradoznánk most Olaszországban, hogy szövetségesünkről, elhárítsuk a veszedelmet, hanem hogy az ellenséget döntjük szerencsétlenségbe. Az egységesség megrövidítia a háborút. Ha létrehozuk az egységes cselekvést, nincs kétségem aziránt, hogy győzni fogunk, győzni még akkor is, ha bármilyen történik Oroszországban vagy Olaszországgal. Biztosítom önöket, hogy győzni fogunk, de szeretném, ha ez gyorsan, kevés ártalom árán volna elérhető.

London. Bonnar-Law az angol alsóházban kijelentette, hogy a szövetségesek katonai akciója összhangba hozatala végett haditanácsot szerveznek, mely Franciaország, Olaszország s Nagybritannia miniszterelnökeiből s a kormány egy és más tagjaiból fog állani. A haditanács Marsailles-ben legalább egyszer egy hónapban összeül, vagy máskor is, amikor az illetők ideje megengedi. Minden hatalom állandó katonai képviselőt küld a haditanácsba, melynek nem lesz végrehajtó hatalma, hanem csupán tanácsot fog adni. Ezen a konferencián katonai képviselő kis résztvesznek. A katonai képviselők és a vezérkarok állandó ülésre Marsaillesben telepednek meg. Bonnar-Law kifejezte reményét, hogy az Egyesült-Államok is a haditanácshoz csatlakoznak.

Genf. Az olasz haditudósítók az utolsó hivatalos jelentésekben pesszimisztikusan ítélik meg a helyzetet, öleg azért, mert az Assiagotól ke-

letre megkísérelt olasz ellentámadás nem sikerült. A jelentések határozottan komoly veszedelemről beszélnek, mely az olaszokat és az őket támogató csapatokat fenyegeti. Painlave azt a jelentést tette Párisban, hogy a király nem engedi magát az események által elkedvetleníteni. Bressiában különösen a Belluno-Vidor hídfő elvesztése keltett nagy konsternációt.

Rotterdam. A Daily News olasz haretéren levő tudósítója azt írja, hogy az ellenségnek semmiféle ürügye ne legyen Velencét várnak, vagy védelmi helynek tekinteni, a polgárságnak eltiltották, hogy a város területére fegyveresen lépjen. A lakoságnak azt ajánlották, hogy hagyja el a várost.

Károlyi nyilatkozatot követel Czernintől.

— Sajtó tudósítók telefonjelentése. —

Budapest. A körmeneti választókerület 50 tagu küldöttsége ma Budapestre jött, hogy átadja Beck Lajos államtitkárnak a képviselői mandátumot. Beck Lajos a választók tiszteletére ma ebédet adott a Ritzben, melyen Károlyi Mihály gróf is megjelent, akij Beck Lajos felköszöntött. Ezután Károlyi Mihály emelkedett szólásra és a következőket mondta:

Itt van Czernin Ottokár gróf közös külügyminiszter Budapészen és szükséges, hogy ma erről a helyről kimondjuk, hogy elvárjuk tőle, hogy nyilatkozzék azon irányban, hogy a békebeszédet, melyet legutóbb Budapészen tartott, nemcsak fenntartja, hanem azt ma meg is erősíti. Elvárjuk tőle, hogy nyilatkozzék, hogy ezen béke álláspontja az események nem változtatták meg, sem az offenziwa sikere nem változtatott rajta sem nálunk, sem a központi hatalmak egyetlen illetékes tényezőjénél sem. Elvárjuk tőle, hogy éppen ma ki fogja nyilatkoztatni, hogy akarjuk az annexio nélküli intézményekkel biztosított, megegyezésen alapuló békét, mely egyedüli záloga a tartós békének.

Meg kell a nyilatkozatot Czernin grófnak még ma este tennie, hogy megnyugtassa a harcban álló egész világot. A megnyugtató szót várja tőle az egész magyar nemzet. Különösen várja tőle ez a párt, mely felkészült a tartós békére, mely a támogatást csak abban az esetben tudja a rendelkezésre bocsájtani a kormánynak, amíg a béke ilyen eszméjét képviseli és azt elhonnályosítani nem engedi. Ebből a szempontból örülünk, hogy a külügyminiszter ide érkezett és meg va-

gyok győződve arról, hogy Czernin gróf ezt bármilyen formában megteszi és nyilatkozik.

Budapestről telefonálta tudósítók: Czernin gróf nem válaszolt Károlynak. Családi ebéden volt Wekerle miniszterelnöknél, de nem beszélt.

Czernin gróf tárgyalása Tisza Istvánnal.

— Sajtó tudósítók telefonjelentése. —

Budapestről telefonálta tudósítók: Czernin Ottokár gróf külügyminiszter ma délelőtt a második bécsi gyorsvonattal Budapestre érkezett. A vonat, melynek nyolc órákor kellett volna megérkeznie, csak negyed tizkor érkezett a fővárosba. A pályaudvaron a külügyminiszter fogadására megjelent Colorado gróf követségi tanácsos, Praznovszki, a külügyminiszterium sajtóosztályának helyettes vezetője és Marsovszky, a külügyminiszter magántitkára, akik már tegnap Budapestre érkeztek. A szalonkocsiból Czernin gróf felesége és leánya társaságában szállt le. A miniszterelnökség az előkelő vendégek számára három autót bocsátott rendelkezésre. Az elsőben a külügyminiszter, felesége és leánya, a másodikban Colorado gróf és Marsovszky titkár, a harmadikban pedig Praznovszki foglalt helyet.

A három autó a Duna-palota szállodához hajtattott. A külügyminiszter részére az első emeleten lévő és az Eötvös-terre nyíló ugynevezett főhercegi lakosztályt tartották fenn, amely áll három hálószobából, egy szalonból és egy ebédlőből. A lakosztály egyik oldalán Marsovszky titkár, a másik oldalán pedig Colorado gróf lakik a feleségével. Az utóbbi lakosztály a Dunára nyílik és három szobából áll. A külügyminiszter lakosztályával szemben van Praznovszki osztálytanácsos lakása.

A szállodába való megérkezésük után a vendégek lakosztályaikba vonultak. A külügyminiszter néhány perc múlva a budapesti reggeli lapokat kérte, amelyeket figyelmesen átolvasott. Ezután bevitték a postát. A külügyminiszter budapesti tartózkodása alatt a Duna-palotában tartózkodik a külügyminiszterium két chifreurja, akik a titkos táviratokat kezelik. Miután gróf Czernin elintézte a postát, az ebédlőben felszolgálták a reggelit. A kíséret külön reggelizett.

Budapestről telefonálta tudósítók: Czernin gróf külügyminiszter ma délelőtt 11 órákor autón Tisza István grófnak Stefiánia-uti lakása elé hajtattott és meglátogatta Tiszát, akivel hosszasan tanácskozást folytatott. Délután a külügyminiszter tárgyalt a politikai pártok vezetőivel. Estére Wekerle Sándor miniszterelnökhöz volt hivatalos vacsorára.

VÁROS ÉS MEGYE

Közszemlére tétel. Arad sz. kir. város gyámpénztárának 1916. évi zárszámadását, valamint vagyonszámát és mellékleteit a városi számvétség jelentésével együtt a városi gyámpénztári szabályzat 116. §-a értelmében folyó évi november 14-től kezdődő 15 napos időtartamra a városháza tanácstermében közszemlére kitésszük azzal, hogy azt mindenki megtekintheti és esetleges észrevételeit ezen határidő alatt a tanácsi iktató hivatalba beadhatja.

Felmentés végrendelet hamisítás vádja alól.

— Az Aradi Közlöny tudósításából. —

Érdekes bűnügyet tárgyalt ma egész nap az aradi királyi törvényszék, melynek szereplői igazságügyi és vármegyei tisztviselők. Ot intelligens ember állt a vádlottak padján, akiket az ügyészség okirathamisítás büntette miatt vont felelősségre. Borlodán György, Kapitány Béla aradi járásbírói iratdatisztek, Decsov Miklós nyugalmazott vármegyei hivatalnok, Székely Sándor és Lucsu János ügyvédi irnokok voltak a vádlottak. Egy végrendelet érvényesítése körül támadt a baj. A nevezettek ugyanis Borlodán György kérésére aláírtak egy olyan végrendeletet, amely — mint a vádirat mondja — hamisított volt és az aláírás, illetve a tanuszkodás alkalmával nem vették észre, hogy a döntően fontos okirat nem egyezik az eredetivel.

A bűnügy homlokterében az elsőrendű vádlott Borlodán György járásbírói tisztviselő állott, akinek nagynénje: Argyellán Ilésné, született Trifunász Lenke 1916. év július hó 27-én írásbeli magánvégrendeletet csináltatott, melyet Borlodán megváltoztatott akként, hogy a záradékot utólag, szeptember havában vezette rá. Ezáltal az alakilag érvényesnek látszó végrendeletet arra használta fel, hogy az abban örökösnek kijelölt nővére végrendeleti örökösödése jogának létesítése bizonyíttassék.

Borlodán a végrendeleti záradékot elvitte azokhoz a tanukhoz, akik az örökhagyásnál, Argyellán Ilésné végrendeleténél jelen voltak és mint tanuk funkcionáltak. Kapitány Béla, Decsov Miklós, Székely Sándor és Lucsu János a Borlodán által előterjesztett végrendeleti záradékot minden meggondolás nélkül aláírták, mert abban a hiszemben voltak, hogy a végrendeleti záradék tartalma teljesen meggyezik az 1916. év július hó 27-én kelt végrendelettel. Csak hogy ez az utólag aláírt végrendelet nem júniusban, hanem szeptember havában készült, de keltezve június 27-ikéről volt. Ezt a Borlodán által ily módon megváltoztatott végrendeletet a tanuk érvényesítették, miáltal szándékosan előmozdították Borlodán cselekedetét és lehetővé tették részére, hogy a végrendeletet saját érdekeinek megfelelően felhasználhassa.

Borlodán eljárása később kitudódott és feljelentették az ügyészségen, amely megindította ellene a vizsgálatot és úgy őt, mint négy társát okirathamisítás büntette miatt vád alá helyezte. Az ügyet ma tárgyalta a törvényszék Nagy József táblabíró elnöklete mellett. Szavazóbírák voltak: Aknay Andor táblabíró és Horváth János törvényszéki bíró. A vádat Morócsa Dénes királyi ügyész képviselte, a vádlottakat Sugár Jenő dr. és Brass Aladár dr. ügyvédek védtek.

Elsőnek Borlodán Györgyöt hallgatták ki. A főtárgyalási elnök felolvasta előtte a vádiratot, majd feltette a kérdést, hogy bűnösnek érzi-e magát. Borlodán kijelentette, hogy a vádat megértette, de a terhére rótt büncselekményt nem vállalja, amennyiben nem érzi magát bűnösnek. Előadta ezután, hogy ő a végrendeleti záradékot valóban később írta, azonban ezzel senkit sem akart megkárosítani.

Kapitány Béla járásbírói tisztviselő, valamint Decsov, Székely és Lucsu vádlottak elismerték, hogy a végrendeleti záradékot mint tanuk érvényesítették, annak dacára, hogy az szeptember havában készült és júniusi dátummal volt ellátva. Mindnyájan azzal védekeztek,

hogy ők azt hitték, hogy a végrendeleti záradékban ugyanaz van, mint a június havában történt és előttük készült végrendeletben.

Felőknek arra a kérdésre, hogy nem tilt-e fel a szeptemberben aláírt és érvényesített végrendeleti záradékot a júniusi dátum, erre Kapitány és a többi vádlottak azt mondták, hogy nem. Egyébként is teljes jóhiszeműség vezette őket a végrendeleti záradék érvényesítésénél.

A kimerítő bizonyítási eljárás során a tanuk igazolták, hogy ugy Borlodán és Kapitány elsőrendű vádlottak, mint a többiek jóhiszeműen jártak el és egyiket sem vezette a végrendelet megmamisításánál bűnös érdek.

Ennek megtörténtével a perbeszédre

Lenin teljesen megverte Kerenszkijt.

London. Az admirális a következő drótnélküli orosz kommunikét kapta:

Elkeseredett harc után tegnap Carskóje Selónál a forradalmi hadsereg Kerenszkij és Kornilov ellenforradalmi haderejét teljesen megverte.

Amsterdam. A Central News jelentí Londonból: Haparandából érkezett drótnélküli távirat szerint, Kerenszkij kétszáz ezer főnyi hadsereggel rendelkezett. A pétervári kozákezred állítólag Kerenszkij pártjára állottak. Az orosz főváros utcáin rendszeres csata folyt. Több katonailag fontos város helyőrsége táviratilag biztosította a forradalmi katonai bizottságot (Leninét) támogatásáról.

Zürich. Pétervári távirat november 11-éről 12 óra 15 perc délben. A kormánycsapatok Pétervárra érkeztek. A páncélos autók felvették a harcot a maximálistákkal.

Délután 4 óra 20 perc. Fegyvertűz tovább tart. A kormánycsapatok fölényben vannak.

Rotterdam. Londonban a bolsevik kormány összeomlását közvetlenül küszöbön állónak tartották. A Daily Chronicle, Lloyd George lapja vezércikkben Lenin vereségéről írt. A lapok pétervári tudósítói nem sok újat mondanak, a hang azonban, a melyen írnak, arra enged következtetni, hogy a cenzura nem tulságosan szigorú.

Stockholm. A Helsingfors Huvud Dagbladet című lap jelenti, hogy csütörtökön Pétervárott az entente diplomáciai képviselői több órás tanácskozást tartottak, melynek határozatait titokban őrzik. Annyi kiszivárgott, hogy a konferencia azokkal az intézkedésekkel foglalkozott, amelyeket az entente az új eseményekkel kapcsolatban tenni szándékozik. Hír szerint a tanácskozáson kimondták, hogy az entente követeli Leninnek kormányával nem lépnek összeköttetésbe. A Dzelo Naroda jelentése szerint Buchanan angol nagykövet csütörtökön megjelent a Smolna-intézetben, ahol Leninnek főhadiszállása van és fölvilágosításokat kért a bolsevik kormánytól a helyzetre vonatkozóan.

Genf. Sembat volt francia szocialista miniszter a Lanterneben élénken kikel Clemenceau azon állítása ellen, hogy a péter-

került a sor. Morócsa Dénes ügyész tiszor, asép beszédben kérte a vádlottak elítélését, míg Sugár dr., a két elsőrendű vádlott védője rendkívül alapos és a nehéz jogi kérdéseket elemzőleg megvilágító előadásában Borlodán és Kapitány ártatlanságát bizonyította.

Este hat órakor tanácskozássra vonult vissza a bíróság. Közel háromnegyed órai tanácskozás után Nagy József főbíró elnök kihirdette az ítéletet, mely szerint a törvényszék Borlodán György, Kapitány Béla, Decsov Miklós, Székely Sándor és Lucsu János vádlottakat felmentette.

Az indokolás kimondja, hogy a terhelték eljárása nem képez büntetőndő cselekményt, mert az örökhagyó végakarata teljesen meggyezik a később készült záradék tartalmával.

Az ügyész az ítélet ellen felhívást jelentett be.

vári forradalom német ügynökök műve. Ez a híresztelés — mondja Sembat — épp oly valótlan, mint káros. A dolog jelenlegi állása szerint leghelyesebb volna összeköttetésbe lépni Leninnel és elég különös, hogy ezt eddig csak Pichon ajánlja. Az ententének végképp le kell mondania Kerenszkijről, aki ha nem tűnik el a szereplés színteréről, a legvéresebb polgárháborút fogja Oroszországban felidézni. Clemenceau formulája „Mindenkinek magáért”, az Oroszországgal való végleges szakítást jelenti.

Berlin. Georg Weil, a volt német szocialdemokrata birodalmi képviselő, aki legutóbb Pétervárott tartózkodott, hogy hangulatot csináljon Franciaország érdekében az elzászi kérdésben, Párisba való visszautazása közben Krisztiániában kijelentette, hogy az entente immár nem számíthat Oroszországra, mint katonai tényezőre. A francia nép Elzász-Lotharingia visszacsatolásáig tovább harcol, habár Franciaországban is igen erős a békevágy.

TANÜGY.

(*) Az aradi tanítók hálája. Az állami és községi tanítók abból az alkalomból, hogy a legutóbbi közigazgatási ülésen Kehrér Károly tanfelügyelő őket megvédte, testületileg jelentek meg előtte, hogy köszönetüket fejezzék ki neki. Marinkovics Péter igazgató tolmácsolta az aradi tanítók háláját főnökük előtt, amiért az indokolatlan támadással szemben melléjük állott. A szónok az egész tanítótság nevében kijelentette azt is, hogy véleménykülönség nélkül a tanfelügyelő álláspontját osztják abban a kérdésben, hogy a téli tanítási idő nyolc órakor kezdődjék, mert a kilenc órai kezdés kárára van ugy az iskolának, mint a tanulóknak, de a szülőknek is. A tanfelügyelő meghatottan mondott köszönetet a megnyilvánult bizalomért.

Jäger Mari meghalt.

— *Sajtó tudósítók telefonjelentése.* —

Hódmezővásárhelyről jelentik: Jäger Mari, a hírhedt mérgekeverő bába ma ott 88 éves korában meghalt.

Boldogult Molnár György kieszelte egyszer a *tömb-drámát*, ami olyan derék találmány lett volna, hogy abba négy-öt híres, nevezetes dráma lett volna összekeverve, mozsárban megtörve és föltálalva. Lett volna, ha a rossz máju kritika agyon nem veri a jó tréfát. Pedig Jäger Mari, a hódmezővásárhelyi mérgekeverő asszony megcsinálta valóságban, ha nem is a tömb-tragédiát, hanem a tömb-népszínművet, még pedig két ciklusban, az egyiket a fegyházba kerülése előtt, a másikat a fegyházból való szabadulása után.

Mindenki emlékezhetik még az első vásárhelyi mérgekeverő perre. Áfféle tragikus népszínművek gyűjteménye volt az, melyek nem végződtek cigány-muzsikával, lakadalommal, korista-osárdással, hanem méreggel és halállal. Volt abban a népszínmű-összeállításban mindefféle, a mi nem jó. Szülegyilkosság, férj-elemzés, testvér-elföldelés, még szerelmi történet is. Nyerekedő spekulációból gyilkolták, garasokat raktak az áldozat bőrére, hogy forintokat nyerjenek rajta. Ilyesféle történetek szövődtek:

A szegény eselődleány szolgálatba állt szabómester uramhoz. Jó, dolgos teremtés és egészséges. Nagyon jól bántak vele. Az asszonya tenyerén hordta, becézte és nemcsak a földi életéről gondoskodott, hanem arról is mikor itt hagyja ezt a szomorúság völgyét.

— Julesa lelkem, egyet mondok, kettő lesz belőle.

Julesa bámult.

— Szegény leány vagy, szentem, ha meghalnál, ugyan ki temetne el?

Julesa szeme könnybe lábadt. Bizony őt csak úgy vinnék ki a temetőbe, mint az ágról szakadtat. Még tán a harang se siratná. A szabóné meghatott hangon folytatta:

— Ne sirj, fiam, bebiztosítunk a temető-társaságba. Fizetjük érted a taksát.

Julesa nem hitt a fülének. A temető-társaságba? Hiszen ez azt jelenti, hogy neki pompás temetése lesz, akárcsak egy telkes gazda lányának. Istenem, micsoda boldogság! Még a csillog is szebben ragyog azóta...

Be is biztosították nem egy, hanem tizenhét társaságba. Tizenhétbe! Nem lesz olyan emetése a király lányának sem. Jaj, be szeretné látni, milyen is lesz! Négy jó huzza a gyászszekeret, három pap áll a koporsója előtt, hatvan pufók képű diák éneke száll a levegőbe... Bár az Isten hamar elszólítaná, hogy sokáig ne késsék ez a nagy tisztesség!

Ami az utóbbi óhaját illette, az ugyan gyorsan teljesült. Egyszer csak ágyának esett. Aztán megjelent mellette a doktor, a ki porokat irt neki s a mint a tudós férfiú távozott, honnan-honnan nem, ott emett egy sárgaképu kis kövér vénasszony, ráncos kezével észrevétlenül kiürítette a porok hüvelyét és egyéb port tett beléjük. És a függöny legördült. Julesa örökre behunyta a szemét, boldogan, mert képzeletében azon a négylovas gyászszekerén utazott ki a világból, melyet tizenhét társaságnál biztosítottak neki. Az üzlet eredménye: vagy ezer forint.

A másik jelenet. Tányérvörzés, pohárcsengetés, vig terefere. Egy tálon lekváros derelyét — tettek az asztalra. Senki sem vette észre, hogy két pár szem merően szegződött a tál amarrészére, mely a háziasszony öreg édesanyja

felé van. Ott hét olyan derelye volt egy csomóban, mely különösen érdekelte a társaság két tagját.

— No, édesanyám, még ezt az egyet! — biztatta az öregasszonyt a menyecske-lánya.

— Sok lesz az nekem, fiam!

— Ej, dehogy sok! Bizony tán megveti a főztemet?

Az öreg szüle legyűrte a derelyét és az a kis sárgaképu vénasszony, a ki ezeken a drámákon végigvonult vigyorogva kelt föl az asztal mellől és elégedetten dümnyögve távozott.

A derelyés-tál kiürült. Másnap az öreg szüle ki volt terítve. Ki gyonyakodott a derelyére? Hiszen ugyanaból a tálból evett mindenki.

Ilyen drámák tömegesen szövődtek egybe a vásárhelyi mérgekeverők első pörében, melyből Jäger Mari fegyházbüntetéssel csuszott ki. A nagy sötét tavat, melyet a bűnös ember életében a fegyház képvisel, öreg csontjaival is derekasan meguszta, sőt mint jóviseletű foglyot föltételeken szabadon is bocsátották. És a jómagaviseletű mérgekeverő meg sem melegegett odahaza, már is kezdte megint írni az ő népszínműveit, melyek ugyan mind egy kaptárára készültek, mégis elég szenzációval jártak. Rövid idő alatt négy sirhalnot ásott ismét a pátriájában. De azonban visszatér abba a komor házba, a honnan csak tizenöt esztendő után juttatta haza a példás magaviselete.

Felállítják a városi jéggyárat.

— *Az Aradi Közlöny tudósítójától.* —

A holnapi közgyűlés foglalkozni fog a város közönségének jéggel való ellátásának kérdésével. A tanács okulva az elmúlt esztendő szomorú tapasztalatain, amikor csak nagy nehezen tudta a város közönségét jéggel ellátni, azt a javaslatot terjeszti a közgyűlés elé, mondja ki a törvényhatóság, hogy felépítteti a hatósági jéggyárat, egyúttal megbizsa a mérnöki hivatalt, hogy a jéggyár tervezetét haladéktalanul készítse el.

A tanács már régebben foglalkozik a jéggyár létesítésének kérdésével, ajánlatokat is kért a gyár felépítésére. Két ajánlat érkezett be. Az egyiket a Röck-gyár nyújtotta be, amely 86000 koronáért hajlandó a gyárat felépíteni és berendezni. A Schlick-gyár, a másik ajánlattevő 102,000 koronát kért a gyár teljes felépítéséért és berendezéséért. A két költségvetés tárgyalása során a műszaki bizottság azt a megoldást tartotta helyesnek, ha a város most nem építteti fel a hatósági jéggyárat, ellenben továbbra is bérbe veszi évi 12000 korona bérért a Groszmann-féle jéggyárat és évi 6000 koronáért a Groszmann-féle jéggyár jégvermeit.

Az állandó választmány mai ülésén Varjassy Lajos polgármester úgy nyilatkozott, hogyha a városnak jege van, akkor nincsen szüksége a Groszmann-féle jéggyára, amely szerinte nem képes ellátni a közönség szükségletét és így a város évi 18000 koronát hiába adna ki. Évi 18000 koronával, mondta a polgármester, a város nagyon könnyen amortizálhatná a hatósági jéggyár költségeit és ebben az esetben a város nem lenne rászorulva senkire, hanem a maga gazdája lenne. A Schlick-gyár ajánlatát azért tartotta a polgármester előnyösnek, mert sokkal részletesebb, mint a másik.

A tanács többsége magáévá tette a polgármester feljegyzését és a holnapi közgyű-

lésnek a fentebb megírt javaslatot, terjeszti elő.

Elégtétel a makói bukásért.

— *Sajtó tudósítók telefonjelentése.* —

Budapestről telefonálja tudósítók: A Károlyi-párt tegnapi bizalmas értekezletének megbízásából Károlyi Mihály gróf és Laehne Hugó ma délelőtt megjelentek Wekerle Sándor miniszterelnöknél és előadták a makói választás történetét.

Egy budapesti estilap értesülése szerint az Eckhardt-pártnak súlyos bizonyítékai vannak arról, hogy Justh János főispán Pete Márton dr. jelöltsége érdekében minden rendelkezésére álló eszközzel, erőszakosan delgozott. A Károlyi-párt makói bukása annak a féktelen izgatásnak a következménye, amely a Károlyi párt haremmodorát ott is jellemezte.

A miniszterelnök kézzel nyilatkozott, hogy gondoskodni fog a megfelelő elégtételről, amelynek módozatait részletesen megbeszéli. Károlyi a miniszterelnök által felajánlott elégtételt, amelyet Ugron Gábor belügyminiszter fog nyújtani a főispánnak, kielégítőnek jelentette ki.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor.

Szerda: Márványmenyasszony. (B.) Csütörtök: Feltékenység. (C.) Péntek: Feltékenység. (A.) Szombat: Délután Bőregér. Este Feltékenység. (B.)

* **Alkalmi képvásár.** A Reinhart butorgyár kirakatában néhány nap óta Dobay Ferenc festményei vonják magukra a közönség érdeklődését. Dobay Aradon kezdte művészi pályáját, de igazi elismerés a fővárosi tálalaton érte. Most kiállított képeinek nagyszépe is a Műesarnokban és a Nemzeti Szalonban voltak kiállítva, és a fővárosi sajtó elismerésével tállaloztak. Az Aradra hozott festményeket — melyek még csupán három napig lesznek láthatók — a művész alkalmi bókárakon bocsátja a művásárló közönség rendelkezésére. Akinek jut a néhány műtárgyból, maradandó becsü értéket szerez magának.

* **A színházi irpda közisményei.** A Feltékenység bemutatója. A naturalista orosz irodalmi irány egyik legnagyobb reprezentatív man-je kap teret csütörtöktől esténként az aradi színházban. Arcybasew Feltékenység című öfjelvonásos drámája kavartja fel a lelkeket és facsaria össze a szíveket megdobbantó erejével. Az asszonyt még nem velekőztette ilyen pörére egy író sem, mint ahogy esténként kitergetti a színpadon Arcybasew Nikolajewna Jelená: a minden kacér asszonyok típusának lelkét. Az asszony a férivágyak hullámain evez, ezt példázza a darab. Aki csak előbe kerül Jelenának, ennek az alapjában véve nem rossz, de hihehetően kecé asszonynak, nem maradhat előtte közömbös. És hogy el kell pusztulnia a saját ula kezétől félig-meddig ártatlanul, ez az asszonyok sorsa, az olyan asszonyoké, akik testvérei Jelenának. A mesteri kézzel megrajzolt asszonyi alak köré valóságos remekbe készült portékát faragott Arcybasew. Egy másik asszonyt — ez az asszony érzi, hogy rossz, hogy megcsalja az urát, bünt követ el, de mégis lelki szükséglete a család és havonkint válogatja a szeretőit. Az ura egy testben, lélekben letört apatikus ember, akit már a harmadik felesége csal meg és ő érzi, hogy az asszonyoknak igaza van és ő boldog, hogy őt, az emberi roncsot, megrúrik maguk mellett.

* „Allraune” megjelent és kapható Deák könyvkereskedésében Forray-utca. 72

A titokzatos gróf tizennyolc milliója.

(A vasutas fiából — nábob.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Ujvidéken egy vasuti altiszt tizenhat esztendősi fiából állítólag gróf lett és a grófi ranghoz tizennyolc millió korona értékű vagyont is kapott. Valóságos mese ez és Ujvidéken az emberek egymásnak regélgetik a vasutas fiu nagy szerencsésjét. Turzay László ez a tizenhat éves fiu, aki most az ujvidéki felső kereskedelmi iskola növendéke. annyira mesének tartjuk, hogy csak fenntartással közöljük a feltétlenül érdekes regényt. A sokmillió örökséget hagyó grófiot, Tarjány Elemért semmiféle hivatalos kimutatásban nem lehet megtalálni

Tizennyolc millió a vagyona és nem tagja a magyar főrendiháznak?

Ez legalább is hihetetlen.

Ujvidéken a Magyar-utca 68. számú házában lakik Turzay János ötvenkilenc éves vasuti altiszt, az ujvidéki pályaudvar főraktárnoka. Csendes, szorgalmas ember, minden idejét hivatásának szenteli. Űres idejében néha elábrándozik családjának régi multjáról, amikor még Rákóczi korában a Turzayéké volt Lubló vára. Multak az idők és a családi vagyon mindegyre kisebb lett s abból kétszázötven esztendő után Turzay Jánosra nem maradt egyéb a kutyabőrös nemesi címernél, amely aranyrámbába foglalva ott lóg lakása falán. Az öreg Turzay belenyugodott ebbe és a maga munkájával becsületesen és megelégedetten tartja el a feleségét és három gyermekét.

A legidősebb fiu József. Űveges mesterséget tanul, segéd lett, mikor pedig kitört a háboru, bevonult katonának. A harcban kiűntette magát, vitézségi érmet is szerzett. Egy golyó megbénította a balkariát s rokkant lett. A második fiu Béla. Hat gimnáziumi osztály elvégzése után Magyaróvárra ment és az ottani gazdasági akadémiának a

növendéke. László a harmadik fiu. Csendes, szolid fiu, akinek mindig az volt az álma, hogy pap lesz. Ujvidéken sokat forgott papi körökben és megismerkedett Kazáry páterrel a budapesti szervita rendház főnökével. Kazáry páter megígérte a fiunak, hogy lehetővé teszi neki a rendbe való belépést s meghívta, hogy látogassa meg Budapesten.

Turzay László 1917 április havában fel is utazott Budapestre és felkereste jóakaróját. Kazáry páternél találkozott egy fehérhajú öreg urral, aki éppen az unokáját látogatta ott meg, akit a szerviták nevelnek. Mikor az öreg ur meghallotta Turzay László nevét, meglepődött és melegen kezdett érdeklődni annak családi körülményei iránt. Kiderült, hogy az öreg ur, aki

lubló felsőmegyeri és turzai Tarjány Elemér gróf volt rokona Turzay Lászlónak,

még pedig apai ágon második nagybátyja.

A gróf nagyon megkedvelte ujonnan felfedezett rokonát, azonnal irt Ujvidékre Turzay Jánosnak rokonának és megkérte, hogy a fiut egy időre engedje hozzá. A szülők készségesen adták ehhez hozzájárulásukat és László néhány nap mulva már az Andrássy-ut 126. számú palotájába költözött grófi nagybátyjához. A palotában mindegyre jobban és jobban megkedvelte a gróf a fiut és nagy terv érlelődött meg benne. Elhatározta, hogy egyetlen leányát, aki akarata ellenére és rangján alól ment férjhez, kitagadja és főörökösül Turzay Lászlót teszi meg és a fiut adoptálja is.

Ügyvédjével elkészíttette az adoptáláshoz szükséges iratokat s azokat a kabinetroda utján felterjesztette a királyhoz. Az uralkodó az adoptálást augusztusban már engedélyezte is. Ettől fogva Tarjány

igen sok időt töltött fogadott fia társaságában.

Tarzány Elemér gróf vakbélgyulladásban megbetegedett és Bécsbe vitette magát, ahol ismételtén megoperálták. Ugy rendelkezett, hogy László a betegség tartamára ismét a szüleinél legyen. Szeptember 17-én az öreg gróf meghalt. Holttestét visszahozták Magyarországra és a lublói családi sírboltban temették el.

A temetés után a háfóságok felbontották a grófnak Bécsben készült végrendeletét, amelyen tanuként Lobkovitz Sztaniszló herceg kamarás, Gruzsoła Antal dr., a gróf titkára és Girckner közjegyző szerepeltek.

A végrendelet rendelkező része így kezdődik:

— Turzay Lászlónak hagyom a lubló várkastélyt, de megkivánom, hogy abból semmit nem ajándékozhatsz el. A rokokoszobában levő arany ékszertartóban őrzött családi ékszereket feltétlenül tartsa meg birtokában. Gerezzdel és Somjával és a Szepesmegyében tulajdonomat képező összes földeket.

Vagyonom értéke tizennyolc millió korona és annak évi jövedelme 500,000 korona.

László gyámságával a szepesmegyei árvaszéket bízom meg, amely köteles a vagyont fogadott fiam huszonegyedik évéig kezelni és neki, a birtokot 1925 január 1-én teljes egészében átadni. László köteles az év július, augusztus és szeptember hónapjait a birtokon tölteni. Megtiltom neki, hogy leányommal bármilyen kiegyezést kössön, mert ez esetben a birtok a kincstárra száll és Lászlónak csak 200,000 korona fizetendő ki.

A végrendeletben Tarjány Elemér gróf nagyobb összeget hagyományozott leánya fiára, a szervitáknál nevelésben levő unokájára. Azonkívül két millió koronát titkárjára Gruzsoła Antal drra s nem feledkezett meg a cselédségről sem. Bőségesen gondoskodott azonban az elhunyt Turzay László

Aradi orvosok az ifjuság satnyulásáról.

Az elmúlt három háborus esztendő kétszázötven esztendő óta megviselte az iskolákat. Tanügyi körökben, pedagogiai folyóiratokban egyre súlyosabb panaszok jelennek meg a háborunak az ifjuság rovására működő erejéről. Talán nem is az a baj, hogy az előmenetel csekélyebb s a lelkek kevésbé fogékonyak a tudományos eszmék befogadására, hanem sokkal inkább az, hogy a hosszantartó háboru okozta általános táplálékminizéria satnyává, csenevészé teszi az ifjuságot.

Németországban, az iskolák hazájában, már a parlamentig ért fel a kérdés, nálunk a helyzet még hasonlíthatatlanul jobb, de a tünetek itt is a testi dekadenciára mutatnak.

Az ifjuság serdültebb része könnyebben viseli a bajt. A test már fejlettebb, a csontrendszer megállapodottabb: így a háborus táplálkozás kevesebb nyomokat hagy rajtuk.

Bár itt meg az a baj, hogy a fizikumot veszi igénybe a háborus élet és társadalom. Mezőgazdaságban, hivatalokban mindenütt keresett és megbecsült munkaerő lett a friss és egészséges diákember, akitől így pihenő napjait, a szünidőt veszik el. Ezekben a férfiak való munkákban, melyek már csak azért is meg-

öröltetőek, mert szokatlannak, nem mindig jut elég idő a test helyes ápolására s nem is mindig van alkalmuk, hogy a fizikai munkát végző gépezetet megfelelő fűtőanyaggal lássák el.

Sokkal veszedelmesebb baj az iskolák apró növendékeinél. Tanügyi férfaktól hallottuk, hogy a népiskolák és középiskolák alsó osztályaiban már első tekintetre meglátszik a gyermekben a háborus élet romboló hatása. Szintelenek és sápadtak, erőtlenek és rossz növésűek, korukhoz képest fejletlenek s nincs meg arcukon és tekintetükön az érdeklődésnek az a vídám és villanyozó jele, mely ebben a korban annyira kedvessé és okossá teszi a fejlődő gyermeket.

Az Aradi Közlöny egyik munkatársa felkérte néhány olyan orvost, aki iskolaorvosi teendőket is végez az aradi iskolákban s ezektől kért megnyugtató választ erre az — ugy érezzük — mindenkit érdeklő kérdésre.

A válaszok legnagyobb része megerősítette azt, hogy különösen az apróbb emberek között erős visszahatása van már is a háborus viszonyoknak. Az egyik iskolaorvos kijelentette, hogy csak a napokban vizsgált meg egy középiskolai osztályt, melynek hetven-nyolcvan tanulója között alig akadt egy-két olyan gyermek, kinek arcszine viruló egészség mellett tehetett volna tanubizonyosságot. Ellenkezőleg majdnem

mindegyik sápadt, sötétvörös sárga s ami a legjellemzőbb, s az általános vérszegénységnek jele: a szemeknek s nyúknak nyálhártyáján vértelenségről tanuskodik.

Arra a kérdéseinkre, hogy ennek az általános tünetnek mi oka lehet? azt a feleletet nyertük: — A hiányos táplálkozás. Főképpen ez. De nagy része van ebben az általános elsatnyulásban az iskolaépületeknek is. Az iskolák legnagyobb része ma is még katonakórházak céljaira szolgál. A tantermeket kevésbé higiénikus helyen kellett és lehetett csak elhelyezni, amely helyek nem mindig alkalmasak az ifjuság fejlődésének elősegítésére. De hibásak a szülők is — folytatta tovább az iskolaorvos — kiknek legnagyobb része épen a háboru okozta viszonyoknál fogva a kisebb és egészségtelebblakásokba költözött. A férj, a kenyérkereső a harctéren van, az anya a gyermekekkel egy-két szobás lakásban húzódik meg. Ezek a lakások nem mindenben felelnek meg az egészségügyi elemi követelményeinek, de az anyák legnagyobb része nem is fordít erre kellő gondot, abba a régi hibába esvén, hogy a kevésbé szellőztetett lakás kevesebb fűtőanyagot kíván.

Bármivel okadatoljuk is meg: ez a háboru meghozta ezt a szomorú eredményt s most segíteni kell mindenáron ezen addig, amíg nem késő!

gróf két fivérével is. A rokkant Turzay Józsefnek havi négyszáz korona apanázt biztosított s a megfelelő összeget erre a célra a szepesmegyei árvaszéknél helyezte letétbe. Turzay Béla gazdasági akadémiai hallgatónak a Keeskemét és Kiskunfélegyháza között levő birtokát, az Ilonka és László pusztákat és a Gyöngyeres erdőt. A birtok két millió koronát ér és évi jövedelme 50,000 korona. Turzay Béla a birtokot 1919 december 1-én veheti át. A haszonélvezeti jog addig özv. gróf Ráday Egonnéti illeti, aki a birtok átadásakor 200,000 koronát is köteles lesz Turzay Bélának átadni.

Tarjány Elemér gróf a bécsi Kerzl-féle szanatóriumból sűrűn kereste fel leveleivel az újvidéki vasutas családot és a Turzay Lászlóhoz írott levelekben ezt mindig fiának szólította s az aláírás mindig ez volt: atyád. Nagy szeretetről tanuskodnak ezek a levelek és az öreg gróf az apai gyengédség hangján adott Lászlónak a jövőre nézve tanácsokat. Abbeli kívánságát fejezte ki, hogy egyelőre maradjon a szüleinél, mert azok jó emberek és a fiut is jó emberré nevelik. Legjobban szeretné, — írta egy alkalommal — ha László a középiskola elvégzése után jogot vagy gazdaságot tanulna, ha ellenben a papi pályára való kedve megmarad, akkor lépjen a bencések rendjébe. Ha így határoz, akkor hagyja a vagyont vagy Béla fivére elsőszülött fiára, vagy unokájára.

Az újvidéki kis vasutas család, amelyet egyszerre így meglátogatott a szerencse, most is olyan szerény, mint volt eddig. A fontos okmányokat, amelyek grófi rangot és nagy vagyont biztosítanak, a szublót fiókjában őrzik és minden izgatottság nélkül várják az időt, amikor a nagy birtok átvehető lesz.

Az új sajtófőnök.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Gonda Henriket, a miniszterelnökségi sajtóosztály új főnökét ma vezette be hivatalába Drasche-Lázár Alfréd miniszteri tanácsos, a sajtóosztály eddigi vezetője. Drasche-Lázár Alfréd meleg szavakkal üdvözölte az új sajtófőnököt és arra kérte a sajtóosztály tagjait, hogy támogassák az új sajtófőnököt. Az osztály tisztviselői kara nevében Bónicz Ferenc miniszteri titkár üdvözölte Gonda Henriket, egyben hálásan emlékezett meg Drasche-Lázár Alfrédéről. Gonda Henrik néhány szóval válaszolt az üdvözlésre.

Gonda Henrik kinevezésével Wekerle Sándor miniszterelnök különösen jól választott, mert vérbeli újságíró kezébe tette a sajtóosztály vezetését, aki a koalíció idején, mint a kereskedelmi miniszterium sajtóosztályának vezetője sok szolgálatot tett. Most több alkalma lesz gazdag tehetségének érvényesítésére.

Kinevezését újságíró körökben nagy rokonszenvvel fogadták és a vidéki sajtó is örömmel üdvözölte. Az új sajtófőnök teljes tudatában van a vidéki sajtó fontosságának ami különösen nagy jelentőségű ma, amikor az igazi közvéleménynek kell hangot adnia, amikor a vidéki sajtóra nagy feladat hárul: a háboruban az ország erőinek fenntartása, a ránk következő békében a regenerálás, a

kulturális és gazdasági haladás nagy munkája.

Hisszük, hogy a sajtóosztály új vezetője azt a komoly figyelmet szenteli a vidéki sajtónak, amit ez egyre fokozódó jelentőségénél fogva a legnagyobb mértékben meg is érdemel.

Az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak személydijszabásának emelése folyó évi november hó 15-ével.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az általánosan fokozódó drágaságra való tekintettel az Aradi és Csanádi egyesült vasutak igazgatósága — a többi magán vasutak igazgatóságával egyöntetűen — tisztviselőinek és alkalmazottjainak nehéz helyzetét méltányolva, részükre ugyanolyan drágasági pótlékot szab meg, mint a melyent a törvényhozás az állami tisztviselők részére megadott. Ez a nagy összegű rendkívüli kiadás, az anyag árak és ezzel kapcsolatban az üzemi költségek ugrásszerű emelkedésével egyetemben, az összes magánvasutakkal, az aradi és Csanádi egyesült vasutak igazgatóságát is arra kényszerítette, hogy pénzügyi egyensúlyának fenntartása végett kellő fedezetről gondoskodjék.

Ez okból kiölyögőleg november hó 15-ével az aradi és Csanádi egyesült vasutak — mint azt a többi magánvasutak is teszik — személydijszabásukat a magyar királyi államvasutak személydijszabását megközelítő mértékben szintén emelték.

Az igazgatóság e díjszabás emelésnél különös tekintettel a középosztály nehéz helyzetére — melynek legtekintélyesebb részét a háború által leginkább súlyított fixfizetésű hivatalnok osztály képezi — a magyar királyi államvasutak személydijszabását nem tette teljesen magáévá, hanem menedíjjak tekintetében jóval alatta marad. Hogy e szempontok figyelembe vehetők legyenek, az Acsev. díjszabását nem emelte százalékszerűen, hanem teljesen új díjszabást dolgozott ki.

Az új menetdíjak pl. Arad-tól—Szeged-ig történő utazásnál az új személydijszabás szerint II. osztályra 12 koronában, III. osztályban 7 kor. 50 fillérben vannak megállapítva, míg a magyar királyi államvasutakon ugyanilyen távolságra a II. osztályban 13 kor. 70 fill., a III. osztályban pedig 7 kor. 20 fillér. fizetendő. Az arad—borosjenői viszonylatban II. osztályra 6 kor. 20 fillér, III. osztályra 3 kor. 90 fill., míg a máv-on ugyanilyen távolságra II. osztályra 7 kor. 20 fill., a III. osztályban pedig 4 kor. 10 fillér fizetendő.

Mint a fenti példákban kitűnik, az Acsev. új személydijszabása III. osztályban a legtöbb helyen 10—20 fillérrel, míg a II. osztályban való utazásnál minden viszonylatban jelentékenyen olcsóbb a máv. új személydijszabásánál.

Az alapdíjszabástól eltérőleg ezenkívül a Világos—Aradi—Pankota—Aradi és viszony irányuló viszonylatokban, II. és III. osztályban történő utazásoknál mérsékelt áru menet- és menetérti jegyek lépnek életbe. Világos—Arad viszonylat mérsékelt menedíja a II. osztályban 3 kor. 40 fillér, III. osztályban 2 korona, Pankota—Aradi menedíj II. osztályban 4 kor. 10 fillér, III. osztályban 2 kor. 50 fill. lesz. Ugyanez az ár fizetendő fordított irányban történő utazásoknál is, sőt mindkét irányban, hogy a jegyváltásnál láró kellemetlenségek elkerülhetőek legyenek, e menetárak kétszeres összegéért menettérti jegyek válthatók.

A menetárak emelésével arányban a hat hónapra és 12 hónapra kiadandó bérletjegyek ára is megdrágul.

A podgyászsként szabadon feladott kutyák szállítási díja egy fél III. osztályu menetjegy árának megfelelően van megállapítva.

A podgyászszállítási illeték rem. lett felemelve, az továbbra is a régi marad.

Zavarok

a sertés rekvirálásnál.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A Haditermény Részvénytársaság Aradi megbízottai tudvalevőleg jogot kaptak arra, hogy a város területén rekvirálják a nyolevan kilogramnál súlyosabb sertéseket. A megbízottak hétfőn meg is kezdték működésüket, de úgy értelmezték megbízatásukat, hogy nemcsak a város területén található sertéseket rekvirálják, hanem elviszik a hentesek által szabad kézből szerzett sertéseket is.

Az aradi hentesek természetesen magukra nézve sértőnek találták a rekvirálóknek azt az eljárását, hogy a közlelmezésre szánt sertéseket elveszik, mert ezzel őket anyagilag megkárosítják. Ma délelőtt küldöttsegileg felkeresték Varjassy Lajos polgármestert, akit arra kértek, hogy orvosolja sérelmeiket. A polgármester az ügy intézésével Zubor Andor tanácsost bízta meg, aki telefonon kérdést intézett Nagy Ferenc közlelmezési államtitkárhoz, hogy joguk van-e a Haditermény megbízottjainak a hentesektől a szabad kézből vásárolt és közfogyasztásra szánt sertéseket elrekvirálni. Nagy Ferenc államtitkár azt válaszolta, hogy a megbízottak a rekvirálási rendeletet tévesen értelmezték és így nincs joguk azokat a sertéseket elrekvirálni, amelyeket a hentesek maguk szereztek be és közfogyasztás céljaira levágni akarnak. Az államtitkárnak a választ Zubor Andor ma délután értésére adta a Haditermény aradi megbízottainak, akik ennél fogva csak a város területén megtalálható 80 különál súlyosabb sertéseket rekvirálhatják.

A közlelmezési bizottság ma délután tartott ülésén foglalkozott a város lakosságának zsirral való ellátásával. A bizottság elhatározta, hogy a tanács útján ezer darab sertést kér a rekvirált sertésekből a Közlelmezési Hivataltól, hogy a város közönségét zsirral és hússal elláthassák. Targyalta ezután Meisztrovich Jánosnak azt az ajánlatát, hogy hajlandó a már meglevő négyszáz sertését a város közönsége részére maximális áron elárusítani, ha a város megszerzi a sertések hizlalásához szükséges tengerit és korpát. Targyalta továbbá Sztojákovits Milán és társai ajánlatát, akik kétezer sertést hajlandók hizlalni és a régi maximális árak mellett kiárusítani, ha a város megszerzi a szükséges tengerit. A bizottság úgy határozott, hogy a két ajánlatot elfogadja és a szükséges tengeri, illetve korpa kiutalására nézve felterjesztést intéz a földművelésügyi miniszterhez.

Szóvá tettek a bizottsági ülésen azt is, hogy az aradi hentesek, mint azt az Aradi Közlöny már megírta, egyáltalában nem árúsítanak zsirt, hanem csak szalonnát, amivel nagy mértékben megkárosítják a közönséget. Kerestek módokat, hogy miként lehetne ezeket az anomáliákat megszüntetni, de bárhogyan is tanácskoztak, kivezető utat ebből a zürzavarból nem találtak.

A tanács, mint állandó választmány ma délelőtt tartott ülésén foglalkozott Szabolcsi Dezső egyik felebbezésével. Szabolcsi ugyanis régebben bejelentette a tanácsnak, hogy a vágóhidon a rendes vágatási díj lefizetése ellenében idegenből szerzett sertéseket vágat. A tanács a bejelentést tudomásul is vette, de később kitűnt, hogy nem Szabolcsi vágat, hanem aradi hentesekkel vágatja le a sertéseket, mivel neki a vágatásra iparendelvénye nincs és a vágóhid igazgatója nem engedte meg neki a vágatást. Alapos volt tehát a gyanu, hogy ilyen körülmények között Szabolcsi nemcsak az általa vásárolt sertések, hanem az aradi hentesek által szerzett és levágott sertések fehér részét is idegenbe szállítja. Ezért a tanács október 2-án Szabolcsi vágatási engedélyt visszavonta. Szabolcsi ez ellen felebbezett a közgyűléshez, az állandó választmány Lócs Rezső helyettes polgármester referálása alapján azt a javaslatot terjeszti a holnapi közgyűlés elé, hogy Szabolcsi Dezső felebbezését utasítsa el.

Gyilkost elfogó orvos.

(Izgalmas vizit a körorvosnál.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A legszenzációsabb mozidráma is együgyű nese ahhoz az izgalmas kalandhoz képest, amiben *Gspann* Károly dr. apahidai körorvosnak a napokban része volt. *Gspann* elfogta a gyilkossá büntetettért 10 évi fegyházra ítelt, de onnan időközben megszökött hirhedt *Liska Lajos*, aki valamikor gazi réme volt az erdélyi városoknak. A veszedelmes gonosztevő elmebetegséget szimulált a fegyházban és hogy elmebetegségét megállapíthassák, a budapesti gyűjtőfogházba szállították. Onnan egy másik társával megszökött. Körülbelül egy hónapig kóborolt szerte az országban, amíg a múlt napokban Apahidára el nem vetődött. Itt — minden valószínűség szerint — *Gspann* körorvost akarta kirabolni. Az orvos a „Rendőri Közlöny”-ben közölt személyleírás és fénykép alapján felismerte és a csendőrség kezére juttatta olyan izgalmas körülmények között, amely díszére válna bármelyik detektiv-drámának.

A körorvos a napokban vidéki utjából tért hazafelé és mikor be akart lépni az udvarra, az utcán — közvetlenül a háza előtt — egy gyanús szemlélődő alakot vett észre. Egy pillanatra úgy rémlett, mintha a gonosztevő külsejű embert már látta volna, de nem volt ideje előltek sokáig gondolkodni, mert behívták. Rövid időzés után bement rendelő-szobájába, ahol egyszerre kopogást hallott s anélkül, hogy engedélyt adott volna a belépésre, betoppant az utcán látott gyanús alak. És ahogy az a sapkáját fejéről levette, az orvos felismerte: a budapesti gyűjtőfogházból megszökött *Liska Lajos* volt. Valahogy a kezébe került a körorvosnak a „Rendőri Közlöny”-nek az a száma, melyben a *Liska Lajos* körözése arcképének közlésével volt elrendelve s mikor az ismeretlen hajdon fővel állott előtte, tökéletes volt a hasonlatosság. A váratlan felfedezésre a körorvos megrettent s akaratlanul is védőeszköz után nézett. *Liska* ezt az önkéntelen mozdulatot észrevette s az első percben mindenre kész elszánt arca egy pillanat alatt elváltozott. Nadrágzsebéből egy csomó papírpénzt vágott az orvos elé s így szólt:

— Orvos ur, vizsgálja meg az elmeállapotomat!

Gspann erre a kijelentésre fellelegzett, majd hozzátartott a vizitához, de már ekkor kész volt a tervével. Elhatározta magában, hogyha lehet, levetkőzteti, hogy meg ne szökhessen s majd valahogy értesíti erről a csendőrséget. Szemébe nézett a megszökött fegyencnek, tapogatta, kopogtatta a legnagyobb ijedelem közepette, mert nagyon könnyen megeshetett volna, hogy rávetethi magát és megfojtja. *Liska Lajos* egykedvűen viselkedett a vizitát alatt, de azért szemét minduntalan körüljárta a szobákon, ami még inkább fokozta az orvos rémületét. A vizitát alatt *Gspann* egy pillanatra a szomszéd szobába távozott. Itt volt a „Rendőri Közlöny” az a száma, amelyben *Liska* fényképe volt s miután meggyőződött, hogy a két alak ugyanaz, a *Liska* fényképét sebtében színes ceruzával körülrajzolva, cselédje által elküldte a csendőrséghez, azzal az üzenettel, hogy az őrmester azonnal jöjjön a lakására. Ezután ismét bement a rendelőbe és folytatta a vizitát.

— Nézze barátom — mondotta egyszer a körorvos a páciensnek. — így nem tudom betegségét megállapítani, le kell egészen vetkőznie.

Liska gyanakvón nézett az orvosra, de ugylátszik a készülő eseményeket nem is sejtette, mert egy kis vonakodás után a vetkőzéshez látott. Az orvos addig biztatgata, amíg egészen levetkőzött. Ekkor kopogás hallatszott a rendelőszoba ajtaján.

— Orvos ur! — szólt most *Liska* vészjóslóan — ha valakit beenged a szobába, őt is, magát is megölöm!

Az ajtón kívül levő csendőrmester hallotta ezt a fenyegetést és anélkül, hogy engedelmre várt volna, belépett a szobába. *Liska* az ablakhoz rohant és úgy, amint volt, menekülni akart. Erre azonban már nem volt ideje. Egyesült erővel az orvos és az őrmester, *Liskát* megfogták, kezeit megkötözték s felöltöztetése után a csendőrlaktanyába vitték, ahonnan erős fedezet alatt már fel is szállították Budapestre.

Több a vér mint az arany.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A koronás uralkodó elismeréssel adózik az Isonzó hőseinek. Nemes szavakkal emlékszik meg királyunk a derék harcossainkról, akik tizenkét Isonzó-csata emberföltötti küzdelmei után vitéz szövetségeseinkkel együtt mélyen bent vannak az ellenség földjén és amikor diadalt-diadalra aratnak, voltaképpen igazságot szolgáltatnak. Mert leghelyesebb kifejezés ebben az esetben az „igazságszolgáltatás”, hiszen tüneményes győzelmeink azokat az olaszokat sújtják méltó büntetéssel, akik harmadfél évvel ezelőtt hátba támadtak minket, annyi ellenséggel harcoló szövetségeseinket.

Dicső királyunk fenkölt szavakkal emlékszik meg azokról a hősről, akiknek életükkel kellett megfizetni győzelmünket.

Ha e hősről gondolunk, be kell látnunk, hogy bármennyi áldozatot is ró az itthon levőkre a háború, ezek az áldozatok egészen elenyésznek harcossaink küzdelmei mellett. Hiszen idehaza, csak anyagi áldozatokról lehet szó, és arról, hogy le kell mondani bizonyos kényelemtől, kevesebb kell beérni minden embernek. Vajon mi ez a kiontott drága magyar vérhez képest?

E napokban az a feladat vár mindnyájunkra, hogy biztosítjuk a hetedik hadikölesön sikerét. Ezt a feladatunkat a legnagyobb megértéssel, kötelességtudással és lelkesedéssel kell megoldani. Annit szenvedő és mégis a legnagyobb odaadással harcoló katonáink joggal elvárhatják, hogy fentartás nélkül biztosítsuk minden szükségletük fedezését. Ennek pedig az az útja, az a módja, hogy kiki anyagi erőjéhez képest járuljon hozzá a hadikölesön sikeréhez. Ha a hetedik hadikölesönnek is meg lesz a fényes eredménye, a kötelességteljesítés nyugodt öntudatával fogjuk haza, várhatni katonáinkat.

Mindenki jegyezzen tehát hadikölesönt.

A belügyminiszter a VII. hadikölesön sikerének előmozdítása érdekében tegnap felhívást intézett Arad város és a vármegye törvényhatóságához. A belügyminiszter lelkes hangú felhívásában rámutat arra, hogy a rákényszerített háborúval járó rendkívüli kiadások tették szükségessé az új hadikölesön kibocsátását. Azt a feltevést, hogy a társadalom a létünkért folytatott küzdelem anyagi eszkö-

zeit hazafias készséggel az állam rendelkezésre fogja bocsátani, az eddigi tapasztalatok fényesen igazolták. A közelmúlt dicsősége hadieseményei pedig bizonyára fokozzák a jövőbe vetett jogos bizalmat és kétségtelen, hogy a hazafias érzésű közönség a VII. hadikölesön sikerét a legnagyobb mértékben biztosítja.

Két hónapra elzárják Atlasz Izidort.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítónk: Ijju Csáky Gyula gróf nagyhalmágyi földbirtokos pénzkölcsönt hajszolt. Steinböck Vilmos ügynök bemutatta a gróft *Atlasz Izidor* budapesti bejegyzett bankbizományosnak és a gróf kapott kölcsönt, viszont *Atlasz* uzsoráért két havi fogházat kapott.

Atlasz Izidor, akit közben Aradon zsirdrágításért hat hónapi elzárásra ítéltek, 5000 koronás váltót fogadott el Ijju Csáky Gyula gróftól, aki fedezetül még 30 darab Ruda-bánya részvényt deponált. Ezzel szemben a gróf esküt tett, hogy az ötezer koronás váltókölcsönből, amely pénzt Berzeviczy Imre dr. törvényszéki jegyző bocsájtott *Atlasz* rendelkezésére, csak 3500 koronát vett kézhez. A váltó lejártakor *Atlasz* felszólította a gróft, hogy törlessze adósságát vagy adjon új váltót. A gróf azonban feljelentéssel válaszolt. A törvényszék két hónapi fogházra és 1000 korona pénzbírságra ítélte el *Atlasz Izidort* uzsora miatt. A tábla az ítéletet helybenhagyta.

Rohrer kúriai tanácselnök tanácsa ma hármasdiokon tárgyalta *Atlasz Izidor* ügyét, és a tábla ítéletét hagyta helyben.

Harcok az orosz fronton.

Berlin, november 13. Nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harcok:

Rupprecht trónörökös hadserege:

Flandriában tüzeléssel és ellentámadással visszavertünk erős felderítő osztagokat, amelyek kora reggel a belgák részéről, az Iser területen, az angolok részéről a harsvonalon törtek állásaink ellen. A tüzéségi harc csekélyebb maradt, mint az előző napokon. Este a tüzelés Dixmuidennél és a főharcterület egyes szakaszain erősödött.

A német trónörökös hadserege:

Bruyennától északra gyalogságunk egy elszántan végrehajtott rajtaütéssel foglyokat és géppuskát eredményezett. A Maas keleti partján a tüzéségi tevékenység a nap folyamán élénk volt. Pongróti hadnagy 27-ik, Buckler alórmester 25-ik légi győzelmét aratta.

Keleti harcok:

A Riga—pétervári vasútvonaltól délre őrségeink visszaverték egy orosz portyázó osztag támadását. Gorodiscetól délkeletre német és osztrák-magyar rohamcsapatok egy vállalkozása eredménynyel járt. A macedon arvonalon a tüzéségi harc Paralovótól keletre emelkedő magaslatokon a Cserna hajlásban jelentékeny erőre fokozódott. *Ludendorff*, első főszállásnéster. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

HIREK.

— **A pápa újabb békeakciója.** Genf-ből jelentik: A lyoni lapok foglalkoznak a lyoni érsek pásztorlevelével, mely a papságot a béke előkészítésének munkájára szólítja fel. A Matin az érsek pásztorlevelét összefüggésbe hozza a pápának egy újabb békeakciójával, mely nemsokára meg fog történni.

— **Radó Sámuel nyugalomban.** Budapestről telefonálja tudósítónk: Radó Sámuel udvari tanácsos, a Magyar Távirati Iroda főszerkesztő-tulajdonosa legközelebb nyugalomba vonul. Könyomatos lapját eladta a kormánynak, amely a Magyar Távirati Irodát részvénytársasági alapra helyezi. Az új vállalat igazgatója Németh Aliréd miniszteri tanácsos, a miniszterelnökségi sajtóosztály nagyképzettségű tagja lesz. Radó Sámuel tovább is folytatja külföldön is elismert publicisztikai tevékenységét.

— **Lobogódiszben a város.** Az Aradi Közlöny mai cikkének, amelyben indítványt tett, hogy a király szerencsés megmenekülése alkalmával a város törvényhatósága feliratilag üdvözölje az uralkodót, az a hatása volt, hogy a város közönsége hazafias lelkesedésében és a felség szerencsés megmenekülése felett érzett örömeiben a házakat fellobogóztatta. A polgármester intézkedésére ma délelőtt a városi középületekre és az iskolákra kitűzték a nemzeti színű zászlókat. Resch Ferenc altábornagy, államásparancsnok pedig elrendelte, hogy a várat és a katonai kórházakat is lobogózzák fel. Az aradi templomokban a király megmenekülése alkalmával hálaadó istentiszteletet tartanak.

— **Katonai kitérítés.** A király Serb Tivadar 33. gyalogezredbeli századost másodszor részesítette legfelsőbb dicső elismerésben az ellenséggel szemben tanúsított magatartása elismeréséül.

— **Halálozás.** Ma adtuk hírt László István ujaradi főszolgabíró tragikus haláláról s most ismét elszomorító híradással vagyunk. Szépe László ujaradi tb. főszolgabíró, szolgabíró, a főszolgabíró helyettese ma rövid szenvedés után meghalt. Az erőteljes fiatal szolgabíró nyolc nappal ezelőtt tifuszban megbetegedett, szervezetét legyőzte a betegség és ma megölte. Mindössze öt éve működött Ujaradon, ahol nagyon megkedvelték a szeretetreméltó szolgabírót. Halálát felesége, továbbá apósa, Houtzek ujaradi bankigazgató gyászolja. Szépe László szolgabíró halála Ujaradon nagy részvétet keltett.

— **Az olaszok még az aggasztóknak is elhurcolták Görz-ből.** Grácból jelentik: Amikor az olaszokat előnyomuló csapataink kiverték Görz-ből, nagy sietve összereltek a még visszamaradt, mintegy négyezer főnyi lakosságot és azzal a fenyegetéssel, hogy mindenkit agyonölnének, ha nem jönne velük, magukkal hurcolták őket. A legnagyobb kimélettenséggel bántak a kiszolgáltatott emberekkel, még a beteget és az aggasztókat is kényszerítették, hogy elhagyják szülővárosukat. Az elhurcoltak között van Loskier Péter 97 éves előkelő görzylakos, a város legidősebb polgára is leányával együtt, aki őt ápolta. Az elhurcolt aggasztó az alsóausztiai helytartó-tanács elnökének apja.

— **Máryou-napja.** Tegnap volt Márton-napja, mely többek között arról nevezetes, hogy a pozsonyi jól szituált, vallásos zsidók e napon hízott, kövér, pompás ludakkal járultak Ferenc József uralkodó elé. A pozsonyi zsidók ugyanis így akarták hódolatukat kifejezni a Haubsburg-házról kapott privilégiumért, ami tradícióvá nőtte ki magát. Ugy hisszük, hogy ez a szokás az idén már elmaradt. Károly király elé nem járultak zsíros, kitűnő ludakkal a pozsonyi zsidók; mert az erre a célra szolgáló alapból aligha lenne az idén több lúbara. Így nyesegeti a gyilkos háború az évtizedes, szép szokásokat.

— **A cs. és kir. katonai lóvásárló bizottság az előre hirdetett lóvásárokat, néhány napra beszüntette.**

Tizenkét oldal.

Jelentjük olvasóinknak, hogy maétól kezdve ismét nagyobb terjedelemben: tizenkét oldalon jelenünk meg. Az Aradi Közlöny, mely minden időben teljes odaadással, komoly szeretettel és nagy áldozattal szolgálta a köz ügyeit, melynek mindig az volt a célja, hogy kimerítő, pontos és megbízható tudósításokkal informálja a közönséget az eseményekről, ismét visszanyeri régi formáját. A papírhiány pillanatszerűen enyhült, a sorsunkat intéző Központ táviratban tudatot bennünket, hogy nagyobb újságpapírmenyiség érkezett az országba és mi sietünk az alkalmat felhasználni, hogy impozánsabb terjedelemben, több oldalon adjuk azt, ami a közönséget érdekli. Akik e lap mögött glóriában állnak, akik lelkiük minden üdésévével és rajongó tisztaságával szolgálják a közönség érdekét, akik éppen olyan fájdalmas szereplői a mai katasztrófális színházaknak, mint a háború többi szenvedői, azok most gyermekes örömmel sietnek az olvasók szolgálatára. Ég, vonaglik, hörög, pusztul és percről-percre változik e napokban minden. Mi heroldokként járunk elől; a táviró, telefon és a fejlett technika ragyogó rekvizitumaival hirdetjük az eseményeket. Eddig — hibánkon kívül — megvoltunk bénítva, ökonomikus előrelátással kellett a történeteket feldolgozni, mindent szűkebbre kellett szabni és vigyázni arra, hogy a megszorított helyzet dacára mindenről informáljunk a publikumot. A legnehezebb feladatot rőtta ránk a háború; meghatározott, kevés oldalszámon éppen annyit adni, mint annakelőtte. Nehezen, fájdalmasan bár, de megoldottuk a súlyos problémát. Most azonban felszabadultunk némileg a megkötöttségtől, lehullottak róánk a szorító vaspántok és ismét tizenkét oldalon jelenhetünk meg.

Az Aradi Közlöny a jövőben még nagyobb ambícióval, fokozottabb buzgalommal fogja hivatását teljesíteni. Frissült energiával látunk munkához és arra fogunk törekedni, hogy tárgyilagos, megbízható, komoly és eredeti cikkeinkkel, kitűnő forrásból eredő telefontudósításainkkal és társadalmi riportjainkkal megtartsuk olvasóink hatalmas táborának régi bizalmát és szeretetét.

— **Megszüntetik a városligeti tavat.** A városligeti tó felett meghúzták a halálharangot. A város tanácsa mai ülésén elvben kimondotta, hogy a városligeti tó befejezte azt a rendeltetését, amelyet évtizedek óta teljesített. Telen már nem keringőznek a korosolyázó párok a tónak sima jégtükrén, mert a Korosolya-Egyesület a Baross-parki kiosk mellett létesített új korosolyapályát. A nyári esónakázás pedig már nem divat és ezért, de főleg azért szines szükség már a tóra, mert annak tisztántartása meglehetősen összegekbe kerül és nemsokára városrendezési szempontból is szükség lesz a tó által elfoglalt területre. A kérdés a Korosolyázó-Egyesületnek ama kérelme alapján került felszínre, hogy a város telen részben viselje a városligeti tó tisztogatásának és a pavillon fenntartásának költségeit. A tanács ehhez a kérelemhez nem járult hozzá, nem is javasolja ennek teljesítését a holnapi közgyűlésnek, ellenben azt javasolja, hogy a törvényhatóság készíttesse el a mérnöki hivattal a városligeti tó betömésének tervezetét és költségvetését.

— **Bábaképző Aradon.** Megírta az Aradi Közlöny, hogy Pozsgay István dr. igazgató-örvos arra kérte a törvényhatóságot, irjon fel a belügyminiszterhez, hogy helyezze Aradra a Tentesvárótt megszüntetett másodrendű bábaképző intézetet és ideiglenesen helyezze el az anyavédő és csecsemő-otthonban. Az állandó választmány mai ülésén a legnagyobb lelkesedéssel karolta fel ezt a nemzetientartás szempontjából fontos eszmét és azt javasolja a holnapi közgyűlésnek, hogy a beadvány értelmében intézzen feliratot a belügyminiszterhez.

— **Pályázat.** A Hertschka-féle alapítvány 3 helye megüresedett. Ezen megüresedett helyekre pályázatot hirdetünk. Az ösztöndíjért első sorban olyan árva, vagy félárva tanulók folyamodhatnak, akik az aradi

Mr. főgimnázium és az aradi állami főreáliskola rendszeres tanulóit. Másod helyen vagyonszállan arad városi, vagy aradmegyei illetőségű tanulók. A kérvények december hó 1-éig Arad sz. kir. város tanácsához címezve a tanácsosi iktatóba nyújtandók be. — Arad sz. kir. város tanácsa a város közönsége által a budapesti Mensa Akadémikánál létesített írszedésben lévő alapítványi helyre pályázatot hirdet. A városi tanács.

— **Értékpapírok záróárlóyama.** Budapestről telefonálja tudósítónk: Az értékpapírok magánforgalmában a következő záróárlóyamaok voltak: Magyar Hírel 1368—1396, Oszftrák Hírel 954—985, Agrár bank 1029—1065, Fabank 950—1001, Hazai bank 665—682, Kereskedelmi bank 6100—6150, Magyar bank 920—950, Salgótarjáni közzén 1185—1227, Viktória malom 2280—2350, Konkordia malom 980—995, Borsód-Miskolci malom 1575, Rimamurányi 1120—1165, Fegyvergyár 1130, Ruggvanya gyár 1200, Klotiid vegyipar 680—700, Oszftrák-Magyar Államvasut 1050—1075, Adria tengerhajózási 2000, Atlantika 1710—1730.

— **Birtokcsere.** Porczán Lajos és neje eladták a Fábán László-utca 3. sz. házat 72,000 koronáért Gillich János és nejeének. — Piszat Tivadar eladta a Varjassy Lajos-utca 3. sz. házat 12,200 koronáért Kovács Sámuelnek. — Molnár Györgyné eladta a Mihály-utca 118. sz. házat 8000 koronáért Tarczali Jánosnének. — Deresty Gyuláné eladta a Beresényi Miklós-utca 20. sz. házat 48,000 koronáért Sandrik Károlynak. — Kovács Sámuel eladta a Póltnerberg-utca 17. sz. házat 28,000 koronáért Kitajka János és nejeének. — Máté Katalin eladta az aradi tjkvben felvett 6613. sz. ingatlanát 32,000 koronáért Burger György és nejeének. — Fergó Sándor és neje eladták a Mihály-utca 72. sz. házat 6000 koronáért Fehér János és nejeének. — Vas Mátyásné eladta a Kálvin János-utca 8. házat 34,000 koronáért özv. Secula Péternének. — Pálincó István és neje eladták a György-utca 25. sz. házat 10,000 koronáért Kocsik Mátyásnak. — Róth Sándor kiskoru eladta az Asztalos Sándor-utca 9. sz. házat 60,000 koronáért Luttwák Izsákné és Turteltaub Jozefának. — Hettmann József eladta a Trombita-utca 3. sz. házat 8000 koronáért Hoffelner György és nejeének. — Argyelán Nika és neje eladták a Gáj-Osorda utca 40. sz. házat 5600 koronáért Vuja Mártnának. — Takács Lajos és neje eladták a Lipót-utca 8/b. házat 39,500 koronáért Salamon Henriknek. — Molnár Antal és neje eladták a Kápolna-utca 3. sz. házat 45,000 koronáért Merkler Gyula és nejeének.

— **Nyilvános köszönet és nyugfázás.** Az Aradi Anya és Csecsemővédő Egyesület tea délutánján adakoztak: Sfeiner Ferné 10, Friedmann Gyula 5, Varjassy polgármester 15, Aradi Első Takaré 50, Neményi 15, Lusztig Julia 5, Deutsch Andorné 5, Róth Zsigáné 5, Lorán Emánuelné 5, Pálmay Lajos 20, dr. Stáuber Andorné 5, Zombory Bétáné 5, Keglevich gróf 15, Király Dezsóné 20, Ernest főhadnagy 20, Lakatos Izsó dr. 5, Nyéky Ilona 20, Bányhidny Antal báró 15, Zubor Imre dr. 15, dr. Keppich Jakabné 5, Kveranker 5, Kintzig János 95, Sfeiner Jakabné 10, Prohászka László dr. 5, Urbán Péter báró 15, Szacsnyay Zsiga 95, dr. Leiterné 5, Kabdebó Antal 15, Egy tüzerfőhadnagy 5, Hermann Károly 95, Egy tüzerfőhadnagy 5, Hermann Dániel 100, Králich Palma 10, Zerkovitz Rudolf 10, Reicherné 5, Gellényiné 10, Egy újságíró 6, N. N. 1, Lócs polgármester helyettes 10, Schreyer Viktorné 15, Gágyár 5, özv. Fábán Lászlóné 20 koroná.

— **Tejeskofák a rendőrségen.** Ma reggel Nyári László rendőrfelügyelő vezetésével a rendőrség ismét tejfrazziát rendezett és a körülbelül 40 környékbeli kofát szedett össze a vasuti állomáson, a motoros állomáson és a váromkánál. A kofáknál talált tejet a vegyvizsgáló állomásra vitték, ahol megállapították, hogy a tej legnagyobb része vizezett és hamisított. Gramáz László dr. rendőrkapitány és a tejhamisító asszonyokat elzárásra és pénzbüntetésre írték.

— **Árverés a vasuton.** A vasuti kocsikban, az állomási helyiségekben, váró és éttermekben elhagyott tárgyak u. m. táskák kalapok, ruha és fehérművek botok nap és esernyők darabonként kis tételekben Arad állomásunkon 1917 évi november hó 22-én d. e. 9 órakor tartandó árverés alkalmával készpénz fizető mellett elfognak adatni. Az üzletvezetőség.

LEGUJABB.

Erkezett éjjel 3 órakor.

Painleve az olaszok megsegítéséről.

Páris. A Havas-ügynökség jeleinti: Painlevé francia miniszterelnök a Londonban időző Lloyd George angol miniszterelnök tiszteletére reggelit adott, melyen Painlevé üdvözlő beszédet mondott. A francia miniszterelnök roppant érdekes beszédét egész terjedelmében itt közöljük:

— Olaszország egyre drágább kincsünk lesz. Legszebb tartományát és városát fenyegeti a veszély. Nem szabad és nem lehet elfelejtenünk, hogy 1904 augusztusában az olasz jóakarati semlegesség volt az, amely lehetővé tette nekünk, hogy a behatolóval egész erőnköt vessük szembe és 1915-ben, mikor az orosz seregek municióhiány végett visszavonultak, Olaszország saját elhatározásából vett részt a nagy háboruban. Ezért mikor a német veszedelem rávette magát Olaszországra, mialatt az ellenség északi sikságainkon táborozik, a francia hadosztályok elhagyták a frontot oly gyorsan, mely becsületére válik a hadvezetésnek és szervezetnek, hogy az olasz frontra menjenek.

E pillanatban az összes utvonuláson francia és angol katonák sietnek municióval és ágyúval felszerelve az Alpesek másik oldalára. A segítség meg fog felenni a nagy veszedelemnek.

A szövetségesek azért küzdenek, hogy a népek végre megkapják a békét és megismerjék az igazságot. Egyetlen front, egyetlen hadsereg és egyetlen nemzet: — ez az

a program, amit a jövőbeni győzelem megkövetel. Minél nehezebbek lesznek az órák, annál törhetetlenebbnek kell lenni elhatározásunknak. Most arról lesz szó, hogy megtudjuk: melyik fél bukik el? DeD akik elbuknak, azok nem a szövetségesek lesznek, ha csak magukat nem kárhozzatják tehetetlenségre. Azok, akik a mostani körülmények között békére gondolnak, elárulják az emberiség és a haza legszentebb érdekeit. Egy ilyen a porosz militarizmus diadalmaskodó fenyegetésének hatása alatt elfogadott béke a megalázás és a nyomorúság békéje volna. Nem, a jelszó: a harc! Csak a harc, addig a napig, míg a harc tere a jog fog diadalmaskodni.

Zürich. Corriere de la Sera jeleinti: Venetia nyolc tartománya körül Olaszország a legnagyobbakat és pedig Udinet és Frialt 6640 négyszögkilométerrel és 628 ezer lakossal teljesen elvesztette. Belluna és Treviso több, mint 3340 négyszögkilométerrel és 290 ezer lakossal ugyancsak ellenséges kézre került. Velence, Pádua és Vicenza fenyegetve vannak.

Budapest. Sajtóhadiszállás. Este. Konrád báró hadserege tovább előre nyomul. A Piave mellett a helyzet változatlan.

Berlin. A Wolff-ügynökség jeleinti: Nyugaton, keleten és Macedóniában nem történt különösebb esemény. A Sugana-völgytől északra új magaslati állásokat foglaltunk el.

Kornilov Pétervár ura?

Romanov Miklós Szibéria császára.

Erkezett reggel 4 órakor.

Oráról-órára egymásnak teljesen ellenmondó hírek érkeznek a Pétervárott lejátszódó eseményekről. Éjjel egy órakor Lenin teljes győzelméről kiadott, komolynak látszó londoni táviratot kapta az Aradi Közlöny, míg négy órakor, ezzel homlokegyenest ellenkező jelentés azt mondja, hogy Kornilov lett Pétervár ura. Kötelességünkhöz híven regisztráljuk az érthetetlen jelentéseket:

Kopenhága. A *Socialdemokraten* szerint Kornilov csapatai élén bevonult Pétervárra és elfoglalta a várost a munkásnegyed kivételével. A helyőrség Kornilovhoz csatlakozott. Kerenszki csapatainál időzik Gacsinában. Az idegen diplomaták Kornilovval érintkezésbe léptek. A *maximalisták* Kornilov megérkezése előtt ma reggel falragaszokon megszüntették a magántulajdont. A *maximalisták* elűnkölték magukat, de megadásuk csupán órák kérdése.

Kopenhága. A *Socialdemokraten* jeleinti: Ma reggel Pétervárról az a jelentés érkezett, hogy a szibériai függetlenítők magukat s a volt cárfi császárukká kiáltották ki.

Luganó. A *Times* jelentése szerint angol és francia csapatok Tayan tábornok vezetésével Velencébe érkeztek.

— Karácsonyi album Kerpelnél előjegyezhető.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradi értékpapír piac.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

E helyen annak idején reá mutattunk arra, hogy a budapesti tőzsdén egyes spekulációs értékpapír árfolyama tulhajtott és felémelttük, hogy reális csak az az árfolyam, mely mellett a kamathozam megfelelő. A reakció természetesen, miként azt az utóbbi időben láttuk nem maradt el és az ezt kísérő üzleti kedvtelenség a mi piacunkra is minden ok nélkül kiterjedt. Noha az aradi értékpapírok megfelelő kamatot hoznak, a

forgalom az utóbbi napokban megcsappant, ami abban is lelheti magyarázatát, hogy nálunk az értékpapírokban való spekuláció teljesen stagnál és csak tőkebefektetésül vásárolnak. Máskor a közgyűléseket megelőző néhány hónapon át élénk szokott lenni a papírvásár, mert a szelvény-beváltásának ideje a közelben van és legtöbbször a szelvény lefejtése után hamarosan visszatér a régi árfolyam és ezáltal a vevő a szelvény értékét megkeresi.

Egyébként az Arad Csanádi és Aradmegyei Takarékpénztár részvényei iránt különösen nagy érdeklődés mutatkozott. Mint érdekes momentumot felemlítjük, hogy a temesvári tőzsdén élénk a részvény vásár, a Temesvári Első Takarékpénztár részvényét,

mely 80 koronát fizetett tavaly, 2530 koronára ért veszik.

Nálunk a következő árfolyamokat állapítjuk meg:

Arad Csanádi Gazdasági Tkp.	1080—1100
Aradmegyei Takarékpénztár	2415—2425
Aradi Első Takarékpénztár	1825—1840
Aradi Ipar- és népbank (rég. részvény)	545
Aradi polgári Takarékpénztár	235—240
Viktoria Takarékpénztár	435
Aradi Általános Takarékpénztár régi	210—215
Aradi Központi Takarékpénztár	200—202
Aradi Közgazdasági Bank	200—202
Aradi Kereskedelmi Bank	230
Aradi Sertészialó	350—355
Hungária Textil	600—650
Aradi vasipar törzs.	75—80
Aradi vasipar elsőbbség	95—100
Weitzer waggon	860

Csanád megyeiek kitüntetései.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A hivatalos lap mai száma a következő legfelsőbb királyi kéziratot közli:

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztésére a háború tartama alatt teljesített buzgó és hasznos szolgálatuk elismerésül Hervay István Csanád vármegye alispánjának, Tarnay Ivor Csanád vármegye főjegyzőjének, Vajda Jenő Csanád vármegye II. főjegyzőjének, tb. főjegyzőnek, dr. Dózsa Sámuel Csanád vármegye tiszti főügyészének, dr. Hász Sándor Csanád vármegye árvaszéki elnökének, Tarnay Akos Csanád vármegye árvaszéki elnökének, helyettes árvaszéki elnöknek, dr. Petrovics György Csanád vármegye árvaszéki elnökének, dr. Istók Barnabás Csanád vármegye tiszti főorvosának, dr. Elesánszky Kázmér battonyai járási főszolgabírónak és Urbanics Kálmán Csanád vármegyei központi járási főszolgabírónak a II. osztályú polgári hadi érdemkeresztet, Vásárhelyi Sándor Csanád vármegyei szolgabíró, tb. főszolgabírónak, dr. Fluck András Csanád vármegyei közigazgatási gyakornoknak, tb. aljegyzőnek, dr. Bán Zsigmond ügyvédnek, Csanád vármegye tb. főügyésze, helyettes szolgabírónak, dr. Hoffmann I. Antal battonyai járási orvosnak, tb. vármegyei főorvosnak, Boros Izsó Csanád vármegyei irodaigazgatónak, Bauer Lajos Csanád vármegyei kiadónak, tb. irodaigazgatónak, Ludányi János Csanád vármegyei irodasegéd-tisztnek és Bauer Ede Csanád vármegyei járási irodasegéd-tisztnek a III. osztályú polgári hadi érdemkeresztet,

Gera Sámuel Makó rendezett tanácsu város főjegyzőjének és Rákossy Gyula Makó rendezett tanácsu város rendőrkapitányának a II. osztályú polgári hadi érdemkeresztet, dr. Vidor Rezső Makó rendezett tanácsu város árvaszéki elnökének, dr. Hubert Mihály Makó rendezett tanácsu város kerületi orvosának, tiszteletbeli vármegyei főorvosnak, Mágori Sámuel Makó rendezett tanácsu város községi bírájának, dr. Józ Imre földéaki községi orvosnak, Lukács Béla apátfalvai községi jegyzőnek és Fodor Manó battonyai községi főjegyzőnek a III. osztályú polgári hadi érdemkeresztet,

továbbá Miklós Aurél esanádpalotai községi jegyzőnek, Lukács István földéaki községi jegyzőnek, Hegedüs Pál kisiratosi községi jegyzőnek, Lapu Imre kövegyi községi jegyzőnek, Zachariás Béla magyarbányai községi jegyzőnek, Kiss Andor nagylaki községi jegyzőnek, Sebastian Nándor pitvarosi községi jegyzőnek és Ladomérszky Gyula püspöktelei községi jegyzőnek a III. osztályú polgári hadi érdemkeresztet,

Sóki Mihály apátfalvai, Asztalos Mátyás esanádpalotai, Sipos János kövegyi, Pintye János magyaresanádi, Fülöp István mezőkövácsházai és Mihaleczki Lajos tornyai községi bíróknak a IV. osztályú polgári hadi érdemkeresztet adományozott.

MOZGOKEPSZINHAZ.

* **Urania műsora:** november 14., szerdán A bánya-katasztrófa. (Hanny Weise film.) November 15.—18., csütörtöktől vasárnapig Fekete gyémántok. (Jóka Mór világhíres regénye filmen.)

* Alwin Neuss-film az Apollóban. Szerdán mutatja be az Apolló-színház a legújabb Alwin Neuss-filmét, amelynek A kítáradó a címe. A négyfelvonásos izgalmas dráma rövidre fogott meseszövege a következő: A fiatal Toxen báróra szörnyű gyáva sulya nehezedik: az, hogy meggyilkolt egy öreg asszonyt, aki ismerje származásának titkát, aki tudta, hogy Marsdalmi helyét, nevét, rangját csak bírhatja. Mint elszakíthatatlan szövevény fonja körül a fiatal bárót a bizonyítékok végzetes sorozata, de Tom Sharknak bámulatraméltó, szenzációs módon sikerül bebizonyítania Toxen Erik ártatlanságát. Tom Shark szerepét Alwin Neuss a legnagyobb tökéletességgel, a legteljesebb virtuozitással játssza s meglepésztő maskjaiával számtalanszor szerez meglepetést a nézőnek.

* Dorian Gray arcképe — az Apollóban. Wilde Oszkár világhírű regényéből grandiózus filmet készített egy neves német filmgyár. Az irodalmi szenzációt pénztől kezdve mutatja be az Apolló.

* Ebba Thomsen és Olaf Föns csütörtöktől az Erzsébet-mozgósínházban. A Véraldozat címmel a Nordisk-filmgyár egyik nem mindennapos eseményekben gazdag drámája kerül e napon bemutatásra, amelyben egy asszony önfeláldozó hűségéről és szenvedélyes szereleméről tesz tanúbizonyságot, sőt attól sem riad vissza, hogy saját vére áldozata által mentse meg férjét a haláltól. — Vasárnap a Kis hercegnő Treuzan-Larsen-film és a Dvarkirálynő Albert Pauliggal a főszerepben.

NEMZETI SZINHÁZ

Aradon, 1917. évi november 14-én, szerdán

B. Bölcs.

B. Bölcs.

Márványmenyasszony.

Operette 3 felvonásban.

Kezdete este fél 8 órakor.

A szerkesztésért felel:

STAUBER JÓZSEF.

NYILTTÉR.

Az ezen rovai alatt közlőtekért nem vállalunk felelősséget.

CSAK

RÁDIUM

SÓSBORSZESZT

használjunk test és egészség-
ápolásra.

Nagy üveg ára ...	12.—
Közép üveg ára ...	6.30
Kis üveg ára ...	2.20

Gyártja:

A Dunántúli Gazdas. Szeszgyárosok
Szeszfinomító Részvénytársasága
Nagykanizsán. 4981

50 és 80 fokos
ecetsavat
és 4 fokos
ECETET,

minden mennyiségben szállít

Gonda Nándor

Aruforgalmi Vállalata, Déva.

Gyufát,
Gyertyát,
Zsirosszódát és
Kristálysódát

minden mennyiségben meg-
vételre keres 7061**Gonda Nándor**

Aruforgalmi vállalata, Déva.

Magymennyiségű

használt pléh pánt

eladó.Bővebbet az „Aradi Közlöny.”
kiadóhivatalában.

10278—1917. pm.

HIRDETMÉNY.

3310—1917. M. E. rendelet 5. paragrafusára lehetővé teszi, hogy úgy a nem termelők, valamint azon termelők, kiknek szükségletét a saját termése nem fedezi — a saját házi szükségletükre hár- mely községben termelőknél burgonyát szerezhessenek be. Az erre vonatkozó vásárlási igazolványok kiállításával Arad sz. kir város közvélemzési hivatalát bízom meg.

Kiállítási díj a közvélemzési

hivatal személyzeti és dologi ki-
adásainak fedezésére különként fél
fillér fizetendő.

Az étkezési célokra szolgáló
burgonya eladási ára 1917. évi no-
vember 30-ig különként 22 fillér,
melyben bentfoglaltatik a rakodó
állomáshoz való szállítási költsé-
g is.

A vásárlási igazolványok csak
az élelmiszer igazolványok felmu-
tatása után állítandók ki.

Figyelmeztetem a vásárló kö-
zönséget, hogy a vásárlási igazol-
ványt azon község főszolgabírójána-
nál, ahol a burgonyát beszerzi, ok-

vetlenül mutassa be, hogy részére
a szállítási igazolvány kiállítható
legyen.

Ipari, közlekedési vállalatok,
köz- és magán intézetek részére
vásárlási igazolvány ki nem állít-
ható, mert ezek részére a szük-
séglet külön fog kiutaltatni. Az
erre vonatkozó kérvények tehát a
polgármesteri hivatal útján az Or-
szágos Közvélemzési Miniszte-
riumhoz terjesztetnek fel.

A termelő által vásárolható, va-
lamint a nem termelők által vásá-
rolható fejadagok a következőleg
állapítatik meg:

I. Termelőknél:

Nehéz testi munkások részére
fejenként 108 kg., egyéb ellátatlanok
részére személyenként 72 kg.,
cselédek, időszakos munkások ré-
szére fejenként 12 kiló, vetomagra
kat. holdanként 900 kiló.

Nem termelőknél:

Nehéz munkások részére fe-
jenként 108 kiló, egyéb ellátatlanok
részére személyenként 72
kiló.

Arad, 1917. október hó 1-én.

Variassy Lajos,
polgármester.

Mesés szép lesz az a hölgy,

aki az

IBOLYA DORÉ CRÉMEThasználja. Az arcórt vakító fehérre varázsolja és eltünteti min-
denféle arctisztatlanságot. **Ara egy tégelynek 2.— K.****Ibolya Doré szappan 4 kor., Ibolya Doré tej**
2 K — fill. Ibolya Doré hölgypor 2 K — fill.**Tyukszem ellen**

a leghatásosabb szer az

Anagalin.

Ara 1 korona.

**Kellemes izü
limonádét**mindenki otthon készíthet 1
adag **CITRAE**-gal.
Ara 20 fillér.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád gyógyszerüzében

Arad, Andrassy-tér 22. szám.

A szépségápolás titka a felhasznált szé-
pítőszerek helyes megválasztásá-
ban rejlik!

**Rozsnyay kitűnő Serail arc-
szépítő különlegességei**mind kipróbált jó hatású készítmények,
amelyet bárki bizalommal használhat.**Rozsnyay Serail arckenőcse.** Kis tégely 1.50 kor.
Nagy tégely 2.50 k.
nappali használatra. Egy té-
gely ára 3 korona 50 fillér.**Rozsnyay Serail krémje****Rozsnyay Serail szappan.** Egy darab 7 kor. — fill.**Rozsnyay Serail Arcopora.** Lehető finomságu. Crém,
fehér, rózsás és testszá-
nyon. Egy dob. ára 4 korona**Kiváló finom illatszerek.** Gyöngyvirág, Ibolya,
ideál, oroszlán, rózsás, sz.
zaa, Serail. Uvaja 8 kor 50 fillér.

Kapható a készítőnél:

1917.

Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szahadós-tér.

95—1917. alp. biz. sz.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

A néli. Weitzer János aradvárosi jótékony és közcélú alapítványról alkotot és a nagyméltósági m. kir. belügyminiszter ur által 36383—1912. sz. a. jóváhagyott alapító levél 3. paragrafus a) csoport 6. pontja alatt megjelölt és ipari szerszámok és előállítási módok feltalálásának díjakkal való jutalmazására szolgáló 1000 (egyezer) koronából kiosztandó segélyeknek elnyerése iránt nyilvános pályázatot irunk ki.

Ezen segélyek elnyeréséért pályázhatnak ipari szerszámok és előállítási módok, valamint ezek javításának feltalálói, amennyiben Aradon bírnak állandó lakással.

A pályázati Kérvények 1. évi november hó 15-ig bezárólag Arad sz. kir. város polgármesteréhez, mint a Weitzer János jótékony alapítványi bizottság elnökéhez nyújtandók be.

A segélyt kérvényezőzők tartoznak aradi lakos voltukat igazolni, továbbá a találmányt megfelelő minta, illetve az előállítási módot szavatós műszaki leírás alakjában a pályázati kérvénnyel egyidejűleg aláírt alapítványi bizottsághoz bemutatni s a bizottság kívánságára a találmányt szemléltetőleg is ismertetni.

Arad, 1917. október hó 1-én.

A Weitzer alapítványi biz.

25948—1917. kfi.

HIRDETMÉNY.

A nagyméltósági m. kir. belügyminiszterium 188062. szám a. kelt intézkedését jóváhagyott 12900—303—913. sz. szabályrendelete alapján azon ház- és telektulajdonosokat, a kiknek házuk előtt a járda, kvezet, vagy aszfalt burkolattal el látva nincsen, felhívom telkeik előtt a gyalogjárdát folyó évi november hó 30-ig terjedő idő alatt 1 1/2 méter, az ennél keskenyebb járdákat pedig egész szélességben és 15 cm. vastagságban homokréteggel akként láttassék el, hogy a víz lefolyó árok vagy folyóka felé 5 cm. eséssel bírjon.

Köteles továbbá a háztelek tulajdonos a gyalogjárók mellett elvonuló vízlevezető árkot telke és háza utca vonalának hosszában a városi mérnöki hivatal által előírt utasítás és méret szerint kiásatni és azt tisztán tartani, nemkülönben köteles ezen vízlevezető árkokon keresztül a kocsibejáratnál hidat építeni s azt folyton jókarban tartani.

Akik ezen rendelkezések eleget nem tesznek, 4 koronától 50 koronáig terjedhető pénzbírsággal büntetendők és ezen büntetésen felül az elmulasztott munka az illető költségére hivatalból fog eszközöltetni.

Tekintve, hogy a Maros vizálása ez idő szerint igen kicsiny, ajánlom, hogy a homok szükségletét az erre utaltak a nagyobb vizálás beállta előtt szerezzék be, mert azon szokásos védekezés, hogy a homokolás a magas vizálás miatt nem eszközölhető, figyelembe vételni nem fog.

Arad, 117. október hó 17-én.

Green, főkapitány.

Budapesti fémáruháros egy nélkülözhetetlen és jelenleg nagyon is aktuális, szabadalmazott cikke Arad-, Csanád- és Békésvármegyére. Ezen cikk teljesen fölöslegessé teszi a cipő további megtalálását és minden rászégezés vagy rácsavarás nélkül

pillanat alatt a cipőre fel és lecsatolható

Szabályozható kisebbre-nagyobbra s így egy pár védővel több pár cipő éveken át megvédhető. Teljesen zajtalan, észrevétlenül végig simul a cipő talpon és a legkényesebb izlést is kielégíti.

Kapható: 7529

Hoffmann Sándor cégnél

Arad, Andrassy-tér 20. szám.

Vidéki képviselők kerestetnek. Viszontelárusítóknak árkedvezmény.

A Magyar királyi belügyminiszterium és a magyar kir. kereskedelmi miniszterium által engedélyezett, valódi **HERSKOVITS-féle citromizból készült**

CITROMIZ PÓTLÓ,

mely teljesen pótolja a most amugy is, behozatal hiányában drága citromot. Kellemes íze és jóságánál fogva felülmúlja az eddig forgalomba hozott összes citrompótlókat. Egy kellemes ízű limonádéhoz egy kávés kanál, egy teához pedig 30 csepp elegendő. **Herskovits-féle citrom-pótló** kapható az összes elsőrangú fűszer- és csemegekereskedésekben. Egy kis üveg ára 1.70 korona, 1 nagy üveg ára 2.40 korona. **Viszontelárusítóknak nagy árengedmény. Képviselet:**

Both József, Heim Demokos-utca 3.

Főraktár: Arad, Deák Ferenc-u., Földes gyógyszerteráral szemben. Ügyeltnél a Herskovits névre.

Használt ólom

megvételre kerestetik.

Fehér, száraz

házi szappant

nagyobb mennyiséget vásárol

Hajós Árpád gyógyszerterára

Arad, Andrassy-tér 22. sz.

Katonáknak

fontos tudni, hogy

ruhaikatuk

kiirtására legjobb szer a **PETRIS** folyadék, ára 2 kor. és **HADAR** hintőpor, ára 2 kor.

Szőrvesztő-

Depillor.

E kitérő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrt: arc, nyak vagy karokról, stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. Ára utasítással 1 kor.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Árpád gyógyszerterarában

Arad, Andrassy-ut 22. szám.

Aradi és csanádi egyesült vasutak menetrendje.

Ervényes 1917. évi június 1-től.

Aradról Szegedre indul:

Személyvonat reggel ... 6.40
Személyvonat délután ... 4.18

Aradról Szegedre érkezik:

Személyvonat délelőtt ... 12.00
Személyvonat este ... 9.31

Szegedről Aradra indul:

Személyvonat éjjel ... 3.06
Személyvonat délután ... 3.17

Szegedről Aradra érkezik:

Személyvonat reggel ... 7.33
Személyvonat este ... 7.51

Aradról Brádra indul:

Személyvonat reggel ... 5.40
Személyvonat délután ... 12.48

Aradról Brádra érkezik:

Személyvonat délelőtt ... 11.53
Személyvonat este ... 7.46

Brádról Aradra indul:

Személyvonat éjjel ... 3.00
Személyvonat délután ... 1.13

Brádról Aradra érkezik:

Személyvonat délelőtt ... 10.00
Személyvonat este ... 7.38

Aradról Ujszentannára indul:

reggel ... 3.26
Délután ... 5.30

Aradról Ujszentannára érkezik:

D. e. ... 9.10
Este ... 6.10

Ujszentannáról Aradra indul:

Reggel ... 8.15
Este ... 6.22

Ujszentannáról Aradra érkezik:

Reggel ... 9.05
Este ... 6.53

Borosjenőről Csermőre indul:

Vegyes vonat délelőtt ... 9.32
Vegyes vonat délután ... 6.32

Csermőről Borosjenőre indul:

Vegyes vonat reggel ... 6.32
Vegyes vonat délután ... 4.29

Mecseghelyesről Kétegyháza indul:

Motoros vonat reggel ... 8.37
Motoros vonat este ... 6.20

Kétegyházáról Mecseghelyesre indul:

Motoros vonat reggel ... 6.10
Motoros vonat délután ... 4.10

Ujszentannáról Kétegyháza ind.:

Motoros vonat reggel ... 9.25
Motoros vonat este ... 7.00

Kétegyházáról Ujszentannára ind.:

Motoros vonat reggel ... 6.00
Motoros vonat délután ... 4.00

Borossebesről Menyházára indul:

Vegyesvonat délelőtt ... 9.00

Menyházáról Borossebesre indul:

Vegyesvonat délután ... 2.39

Arad szab. kir. város kapitányi hivatalától.

26477—1917. khsz.

HIRDETMÉNY.

Közhírré teszem, hogy Aradon 1917. évi szeptember hó 28. napján felfogott egy darab fehér vörös tarka tehén mint gazdátlan jószág folyó évi november hó 16-án délelőtt 9 órakor a nagyvásártéren tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénzért eladatni fog.

Arad, 1917. évi október hó 28. napján.

Rendőrkapitányság.

